Neapolis University

HEPHAESTUS Repository **http://hephaestus.nup.ac.cy**

Department of Law Master in International and European Business Law (LLM)

2015

þÿ ¤ ± ¸ µ Ã ¼ ¹ º ¬ Ì Á ³ ± ½ ± Ä · Â • Å Á É À

Isaak, Adriani

þÿ Á Ì ³ Á ± ¼ ¼ ± ” ¹ µ ¸ ½ - Â º ± ¹ • Å Á É À ± Ê º Ì Ÿ ¹ º ¿ ½ ¿ ¼ ¹ º Ì ” ¯ º ± ¹ ¿ , £ Ç ¿ » ® • ¿ ¼ ¹ º Î ½ º ± ¹
þÿ • À ¹ Ã Ä · ¼ Î ½ , ± ½ µ À ¹ Ã Ä ® ¼ ¹ ¿ • µ ¬ À ¿ » ¹ Â ¬ Æ ¿ Å

http://hdl.handle.net/11728/6857

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

¨ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ¨

της

ΑΝΔΡΙΑΝΗΣ ΙΣΑΑΚ

Αρ.Φοιτ. Ταυτ.: 1143405133

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2015

Υποβληθείσα στη Σχολή Νομικής

σε μερική εκπλήρωση

των απαιτήσεων για την απόκτηση

του Πτυχίου

LLM

¨ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ¨

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Επιβλέπων Καθηγητής

Κων. Γε. Αθανασόπουλος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία πραγματοποιείται στα πλαίσια εκπόνησης πτυχιακής μελέτης και αφορά το μάθημα Ευρωπαϊκή Διαπραγμάτευση, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η Ε.Ε. περιλαμβάνει 28 κράτη – μέλη με μεγάλες κοινωνικοοικονομικές, πολιτιστικές και γεωγραφικές διαφορές. Είναι η μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη αλλά παρόλα αυτά παρουσιάζει μεγάλες ανισότητες εντός της και δέχεται έντονες πιέσεις. Ειδικότερα στις μέρες μας που κυριαρχεί η αβεβαιότητα για το αύριο λόγω των καθημερινών εξελίξεων της οικονομίας και έτσι ένα κύριο μέλημα της Ε.Ε. στην πορεία της είναι η οικονομική και κοινωνική συνοχή της. Μεγάλος στόχος και σκοπός της ίδρυσης της Ε.Ε. πέρα από την οικονομική στήριξη μεταξύ των κρατών - μελών της ήταν και η ύπαρξη ειρήνης και σταθερότητας. Η Ε.Ε έχει εισαγάγει ένα μοναδικό θεσμικό σύστημα το οποίο λειτουργεί ως ακρογωνιαίος λίθος του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Για τον αποτελεσματικό έλεγχο των εργασιών της και για την δημιουργία εσωτερικών ελεγκτικών μέσων έχουν θεσπιστεί διάφορα θεσμικά όργανα.

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να αναδείξει μια λεπτομερή παρουσίαση και ανάλυση που να σχετίζεται τόσο με τα κύρια όσο και τα δευτερεύοντα / επικουρικά θεσμικά όργανα της Ε.Ε. εστιάζοντας στις αρμοδιότητες του καθενός από αυτά καθώς και στον ρόλο που επιτελούν. Μεταξύ των διαφόρων θεσμικών οργάνων που στα οποία θα γίνει εκτενής αναφορά πιο κάτω είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Εικόνα 1: Σημαίες χωρών μελών της Ε.Ε.

ABSTRACT

This work is carried out in the context of a postgraduate degree which has to do with the topic European Negotiation, the European Union's institutions (EU). The EU contains 28 Member States with major socio-economic, cultural and geographical differences. It is the world's largest economy but nonetheless shows great disparities within it and receives intense pressures. Nowadays, that the uncertainty for tomorrow dominates due to daily developments in the economy, a major concern of the EU is its economic and social cohesion. A great goal and purpose of the founding of the EU, beyond the financial support between member countries was the existence of peace and stability. The EU has introduced a unique institutional system which functions as a cornerstone of European integration. For the effective control of its work and for the creation of internal audit various media institutions have been established.

The purpose of this project is to illustrate a detailed presentation and analysis associated with both the main and the secondary / supplementary EU institutions focusing on the responsibilities of each of them as well as the role they perform. Among the various institutions which will be extensively referenced below is the European Parliament, the European Council, the European Commission, the European Central Bank, the Council of the European Union, the European Union's judicial system and the Court of Auditors.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	3-4
Κατάλογος Εικόνων	7
Συντομογραφίες	8
Εισαγωγή	9-10
Το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	11-12

Κεφάλαιο Πρώτο –Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

1.	Ιστορία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	13-14
2.	Έδρα και σύνθεση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	14-16
3.	Αποστολή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	16-18
4.	Αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου	18-21
5.	Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής	21

Κεφάλαιο Δεύτερο – Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Συμβούλιο Υπουργών ή Συμβούλιο

1.	Ιστορία και ρόλος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	23
2.	Σύνθεση και έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	23-26
3.	Αρμοδιότητες και λειτουργία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης	27-28
4.	Άλλες λειτουργίες του Συμβουλίου	28-30
5.	Γενικές υποθέσεις	30-31
6.	Εξωτερικές Υποθέσεις	31
7.	Συμβούλιο ECOFIN	31
8.	Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις	31-32
9.	Συμβούλιο απασχόλησης, Κοινωνικής πολιτικής, υγείας και Καταναλωτών	32
10.	Συμβούλιο ανταγωνιστικότητας	32
11.	Συμβούλιο μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας	32
12.	Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας	32-33
13.	Συμβούλιο Περιβάλλοντος	34
14.	Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός	34

Κεφάλαιο Τρίτο – Ευρωπαϊκή Επιτροπή
1. Ιστορία και ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 34-35
2. Έδρα και Σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 35-37
3. Αρμοδιότητες και Σκοπός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 37-40

Κεφάλαιο Τέταρτο – Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
1. Ιστορία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 41
2. Έδρα και Σύνθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 41-42
3. Αρμοδιότητες Προέδρου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 42
4. Αρμοδιότητες Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 42-43
5. Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας 43-44

Κεφάλαιο Πέμπτο – Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
1. Ιστορία του Δικαστηρίου της ΕΕ. 45
2. Σύνθεση και λειτουργία του δικαστηρίου 45-46
3. Αρμοδιότητες του Δικαστηρίου της ΕΕ 46-49

Κεφάλαιο Έκτο – Οικονομικά Θεσμικά Όργανα
Α. Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
1. Ιστορια της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής 50
2. Αποστολή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής 50
3. Σύνθεση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής 51
Β. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
1. Ιστορία της Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα 53
2. Αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα 54-56
Γ. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
Αρμοδιότητες της ΕΤΕπ 57-59
Δ. Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων 59-61

Κεφάλαιο Έβδομο – Ελεγκτικό Συνέδριο
1. Ιστορία του Ελεγκτικού Συνεδρίου 62
2. Αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου 62-63

Κεφάλαιο Όγδοο - Λοιπά Θεσμικά Όργανα και διοργανικοί φορείς. 64-67

Βιβλιογραφία 68-70

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: Σημαίες χωρών μελών της ΕΕ 3

Εικόνα 2: Κτίριο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 22

Εικόνα 3: Κτίριο Συμβουλίου της ΕΕ 34

Εικόνα 4: Έμβλημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 40

Εικόνα 5: Αρχηγοί Μελών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 44

Εικόνα 6: Κτίριο Δικαστηρίου της ΕΕ 49

Εικόνα 7:Χώρος συνεδριάσεων Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής 52

Εικόνα 8: Κτίριο Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας 56

Εικόνα 9:ΚτίριοΕυρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων 61

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΣυνΘΕΕ	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
ΣυνΘΛΕΕ	Συνθήκη για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣυνΘΛ	Συνθήκη της Λισαβόνας
ΣυνΘΜ	Συνθήκη του Μάαστριχτ
ΣυνΘΝ	Συνθήκη της Νίκαιας
ΕλΣυν	Ελεγκτικό Συνέδριο
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΓΔ	Γενικές Διευθύνσεις
ΣΕΕ	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
ΚΕΠΠΑ	Κοινή εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας
ΕΚΑΕ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ΕΚΑΧ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα άνθρακα και Χάλυβα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελείται από 28 ευρωπαϊκές χώρες και όλες μαζί έχουν οικονομική και πολιτική συνεργασία και καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της ευρωπαϊκής ηπείρου. Η Ε.Ε. δημιουργήθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο με κοινό σκοπό να τελειώσουν οι συχνοί πόλεμοι ανάμεσα στις γειτονικές χώρες που κατέληξαν στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ακόμα ένας σημαντικός στόχος ήταν η ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας με αποτέλεσμα να δημιουργήσουν την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) που αρχικά είχε στόχο την προώθηση της οικονομικής συνεργασίας ανάμεσα σε έξι χώρες, το Βέλγιο, τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και την Ολλανδία. Αν και αρχικά ξεκίνησε με όραμα μια οικονομική ένωση ακολούθως εξελίχθηκε σε έναν οργανισμό που δραστηριοποιείται σε διάφορους τομείς. Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζεται και στην αλλαγή του ονόματος της από ΕΟΚ σε Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) το 1993. Στην συνέχεια θέσπισε και ένα ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα, το ευρώ.

Ένας από τους κυριότερους στόχους της Ε.Ε. είναι η προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ελευθερία, η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Όλα αυτά αποτελούν θεμελιώδεις αξίες για την Ε.Ε.. Το 2009 υπογράφηκε η Συνθήκη της Λισσαβόνας και όλα τα πιο πάνω αναφερόμενα δικαιώματα περιλαμβάνονται σε ένα ενιαίο έγγραφο, τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.. Τα θεσμικά της όργανα έχουν τη νομική υποχρέωση να σέβονται τα δικαιώματα αυτά, το ίδιο και τα κράτη - μέλη κατά την εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

Όλα τα κράτη-μέλη συμμετέχουν σε όλα τα κοινοτικά όργανα και ασκούν την προεδρία εκ περιτροπής ανεξάρτητα από το μέγεθος τους, τον πληθυσμό τους και την οικονομική τους κατάσταση. Λόγω της διεύρυνσης της Ε.Ε., με την είσοδο νέων κρατών το καθεστώς έχει αλλάξει. Μέχρι σήμερα, όσον αφορά την Επιτροπή, το Δικαστήριο και το Ελεγκτικό, κάθε κράτος υποδεικνύει ένα τουλάχιστον μέλος των οργάνων αυτών. Στο Συμβούλιο μετέχει ένας εκπρόσωπος από κάθε κράτος-μέλος, ενώ η Προεδρία της Ένωσης και του Συμβουλίου ασκείται ανά εξάμηνο από κάθε κράτος μέλος.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Επιτροπή, το Δικαστήριο, το Ελεγκτικό Συνέδριο, είναι τα κύρια ή θεσμικά όργανα της Ε.Ε.. Από αυτά, τα τρία πρώτα είναι τα πολιτικά όργανα, με τα οποία ασκείται η νομοθετική και εκτελεστική εξουσία της Κοινότητας. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), είναι δικαιοδοτικό όργανο με το οποίο εξασφαλίζεται η τήρηση του κοινοτικού δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών της Κοινότητας.

Το θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πολύ σημαντική αποστολή, στόχους, αξίες και αρχές και για την πραγματοποίηση τους ανέπτυξε ένα ιδιαίτερο και σπουδαίο θεσμικό πλαίσιο το οποίο αποτελείται από όργανα. Σε αυτά τα όργανα των κρατών μελών τα οποία ονομάζονται τα θεσμικά όργανα έχουν ανατεθεί συγκεκριμένα καθήκοντα και πολύ σημαντικές αρμοδιότητες. Στην εκτέλεση των αρμοδιοτήτων τους αλλά και στην επίτευξη των στόχων τους τα όργανα εκδίδουν πράξεις νομοθετικού, κανονιστικού, διοικητικού και εκτελεστικού χαρακτήρα και οι οποίες είναι δεσμευτικές για την Ε.Ε. αλλά και για τα κράτη μέλη και τους πολίτες της.

Έστω και αν κάποια κράτη-μέλη ή πολίτες δεν συμφωνούν με τις αποφάσεις των οργάνων, αυτές είναι δεσμευτικές προς αυτούς. Η επίτευξη της αποστολής της Ε.Ε. εξαρτάται σε πολύ σημαντικό βαθμό από την επιτυχή και αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων που συγκροτούν το θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε..

Η σύνθεση των θεσμικών οργάνων από τα κράτη μέλη είναι καθολική. Εντούτοις δεν είναι ισότιμη επειδή η Ένωση λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος, τον πληθυσμό, την έκταση και την οικονομική κατάσταση της κάθε χώρας κράτους-μέλους αποφάσισε τον διαχωρισμό τους σε μεγάλα, μεσαία, μικρά και πολύ μικρά κράτη. Επομένως η ισότιμη συμμετοχή δεν είναι πάντα εύλογη και δίκαιη με παράδειγμα αυτό της Γερμανίας και της Μάλτας όπου η Γερμανία έχει ογδόντα πέντε περίπου εκατομμύρια πολίτες και η Μάλτα έχει μισό περίπου εκατομμύριο πολίτες. Γι αυτό και κρίθηκε ως αδύνατη η ισότιμη συμμετοχή αφού η συγκρότηση πολυμελών οργάνων θα οδηγούσε σε ακρότητες σε σημείο που θα έβλαπτε την αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων και γενικότερα της Ε.Ε..

Για τον τρόπο λήψεως των αποφάσεων των οργάνων της Ε.Ε. επιλέγηκε το σύστημα της ομοφωνίας το οποίο κατοχύρωνε την εθνική συμμετοχή και τη συναίνεση όλων των κρατών-μελών και απότρεπε την λήψη αποφάσεων από τα ισχυρά κράτη-μέλη και εν αγνοία ή και εις βάρος των μικρών και των μεσαίων κρατών - μελών. Στο πέρασμα του χρόνου όμως διαπιστώθηκε ότι το σύστημα της ομοφωνίας ήταν ασύμφορο και δυσχέραινε την ταχύτητα και την ευελιξία των οργάνων κατά την λήψη των αποφάσεων αλλά και την ποιοτική λειτουργία τους.

Λόγω αυτού, με το πέρασμα του χρόνου και με κάθε καινούργια συνθήκη τα θέματα μειώνονται συνεχώς, στα οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται με το σύστημα της ομοφωνίας και ταυτόχρονα αυξάνονται τα θέματα στα οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία είτε αυτή είναι απλή ή αυξημένη. Με το νέο σύστημα μειώνεται σταδιακά ο αριθμός των εκπροσώπων κάθε κράτους-μέλους στα όργανα αυτά, αφού η Ε.Ε. απαιτεί ολιγομελή, ευέλικτα και αποτελεσματικά όργανα.

Με βάση την συνθήκη της Λισσαβόνας (ΣυνΘΛ) έγιναν πολύ σημαντικές αλλαγές στην μορφή των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε.. Τα θεσμικά όργανα έχουν γίνει σύγχρονα αλλά και αποτελεσματικά και με την εκσυγχρόνιση της δομής της Ε.Ε. στην τωρινή της μορφή το θεσμικό σύστημα χαρακτηρίζεται πλέον ως ένα σύστημα διαφοροποιημένο από άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. είναι:

— το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
— το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο,
— το Συμβούλιο,
— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής καλούμενη η «Επιτροπή»),
— το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
— η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα,
— το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Κεφάλαιο Πρώτο

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

1. Ιστορία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Η ιστορία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 1950 με την διεύρυνση της Κοινής Συνέλευσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) που προέβλεπε ότι οι ευρείες εξουσίες που ανέθετε στην Υψηλή Αρχή θα υποβάλλονταν σε ένα δημόσιο έλεγχο που θα ασκούσε μια Κοινή Συνέλευση, η οποία θα εκπροσωπούσε τα κράτη μέλη της Κοινότητας. Στην πρώτη συνεδρίαση που έγινε το 1958 η συνέλευση μετονομάστηκε σε <Ευρωπαϊκή Κοινοβουλευτική Συνέλευση> και τον Μάρτιο του 1962 μετονομάστηκε σε Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή Ευρωκοινοβούλιο.

Οι πρώτες εκλογές οργανώθηκαν για πρώτη φορά στις 7 και 10 Ιουνίου του 1979 και έκτοτε διεξάγονται εκλογές κάθε πέντε χρόνια και τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, οι Ευρωβουλευτές, εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από όλους τους πολίτες της Ε.Ε. με δικαίωμα ψήφου σε εκλογές που διεξάγονται την ίδια περίοδο στα κράτη - μέλη και αντιπροσωπεύουν τους πολίτες της Ε.Ε..

Οι τελευταίες εκλογές έγιναν τον Μάιο του 2014 και οι σημερινοί 754 Ευρωβουλευτές θα υπηρετήσουν μέχρι το 2019. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αντιπροσωπεύει τους πολίτες της Ε.Ε. γι 'αυτό και θεωρείται η φωνή των πολιτών. Ο αριθμός των ευρωβουλευτών είναι σε γενικές γραμμές ανάλογος με τον πληθυσμό της κάθε χώρας και οι ευρωβουλευτές χωρίζονται σε ομάδες με κριτήριο την πολιτική τους ταυτότητα, και όχι τη χώρα τους.

Μετά τη Συνθήκη του Μάαστριχτ δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι έχει κάθε ευρωπαίος πολίτης, σε οποιοδήποτε μέρος της Ε.Ε. και αν κατοικεί. Έτσι, το Κοινοβούλιο εκφράζει τη δημοκρατική βούληση των 500 εκατομμύρια περίπου πολιτών της Ένωσης και εκπροσωπεί τα συμφέροντά τους στις συζητήσεις με τα άλλα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) δημιουργήθηκε τη δεκαετία του 1950 με τις ιδρυτικές Συνθήκες. Έπειτα από τη Συνθήκη της Λισαβόνας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποτελείται από τους αντιπροσώπους

των πολιτών της Ένωσης, και όχι από αντιπροσώπους των λαών των κρατών που έχουν συνενωθεί στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, το 1992, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέκτησε το δικαίωμα συναπόφασης, που του επέτρεψε να συμβάλει, ισότιμα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στη διαμόρφωση της δράσης και της πολιτικής επί των πλέον σημαντικών κοινοτικών ζητημάτων. Σήμερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει επιβάλει το ρόλο του ως συννομοθέτη, διαθέτει δημοσιονομική εξουσία και ασκεί δημοκρατικό έλεγχο σε όλα τα ευρωπαϊκά όργανα.

2. Έδρα και Σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Η κατανομή των εδρών στα κράτη-μέλη, στηρίζεται εν μέρει στην πληθυσμιακή κατάσταση των χωρών, έτσι ώστε μικρότερα σε πληθυσμό κράτη να εκπροσωπούνται από λιγότερους βουλευτές. Ωστόσο, δεν τηρείται η αναλογική κατανομή με μοναδικό κριτήριο αυτό του πληθυσμού, καθώς προκειμένου να ενισχυθούν οι μικρότερες χώρες μέλη, εκπροσωπούνται από περισσότερους βουλευτές σε σχέση με τον αριθμό που αντιστοιχεί στην πληθυσμιακή τους κατάσταση. Για παράδειγμα, το Λουξεμβούργο κατέχει έξι έδρες, ενώ με βάση τον πληθυσμό της χώρας θα έπρεπε να κατέχει μόλις μία. Ο αριθμός των ευρωβουλευτών είναι σε γενικές γραμμές ανάλογος με τον πληθυσμό της κάθε χώρας. Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, καμία χώρα δεν έχει λιγότερους από έξι και περισσότερους από 96 ευρωβουλευτές, όμως ο συνολικός αριθμός τους δεν γίνεται να υπερβαίνει τους 751, δηλαδή 750 ευρωβουλευτές και ένας ο πρόεδρος τους. Το κατώτερο όριο ηλικίας για το δικαίωμα ψήφου είναι τα 18 έτη, εκτός από την Αυστρία όπου είναι τα 16.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει τρεις έδρες εργασίας οι οποίες είναι στις Βρυξέλλες (Βέλγιο), στο Λουξεμβούργο και στο Στρασβούργο (Γαλλία). Στο Λουξεμβούργο φιλοξενούνται οι διοικητικές υπηρεσίες, η Γενική Γραμματεία. Οι συνεδριάσεις του συνόλου των ευρωβουλευτών, γνωστές ως <σύνοδοι ολομέλειας> γίνονται στο Στρασβούργο και στις Βρυξέλλες. Στο Στρασβούργο κάθε χρόνο γίνονται 12 συνεδρίες όπως ορίζουν οι ευρωπαϊκές συνθήκες και στις Βρυξέλλες γίνονται οι συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών.

Οι τελευταίες ευρωεκλογές έγιναν μεταξύ των ημερομηνιών 22 και 25 Μαΐου 2014 όπου Πρόεδρος αναδείχθηκε ο Martin Schulz με 409 ψήφους. Ο Schulz είναι ο πρώτος Πρόεδρος στην ιστορία της Ευρωβουλής που εκλέγεται για δεύτερη συνεχή χρονιά ως Πρόεδρος. Η θητεία κάθε Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχει διάρκεια δυόμισι χρόνια με δυνατότητα ανανέωσης. Εκπροσωπεί το Κοινοβούλιο προς τα έξω και στις σχέσεις του με τα άλλα θεσμικά όργανα της Ε.Ε..

Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας οι 751 έδρες του Κοινοβουλίου κατανέμονται στα 28 κράτη μέλη ως εξής:

Γερμανία 98·βουλευτές,

Γαλλία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο από 74 βουλευτές,

Ισπανία 54·βουλευτές,

Πολωνία 51·βουλευτές,

Ρουμανία 32·βουλευτές,

Ολλανδία 26·βουλευτές,

Ελλάδα, Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία και Πορτογαλία από 21·βουλευτές,

Σουηδία 19·βουλευτές,

Αυστρία 18·βουλευτές,

Βουλγαρία 17βουλευτές,

Δανία, Φινλανδία και Σλοβακία από 13·βουλευτές,

Ιρλανδία, Κροατία και Λιθουανία από 11·βουλευτές,

Λετονία και Σλοβενία από 8·βουλευτές,

Εσθονία, Κύπρος, Λουξεμβούργο και Μάλτα από 6 βουλευτές.

3. Αποστολή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Με βάση τη Συνθήκης της Λισσαβόνας το Κοινοβούλιο μπορεί να αναλαμβάνει πρωτοβουλία για την αναθεώρηση των Συνθηκών και επομένως έχει τον τελευταίο λόγω όσον αφορά την αναγκαιότητα σύγκλησης Συνέλευσης για την προετοιμασία μελλοντικής τροποποίησης των Συνθηκών. Τα μέλη του Ευρωκοινοβουλίου εκλέγονται από τους λαούς της Ε.Ε. και είναι το μόνο πραγματικά πολυεθνικό κοινοβούλιο στο κόσμο που παίζει ολο και πιο σημαντικό ρόλο στην Ευρωπαϊκή οικοδόμηση. Στην αφετηρία του ο ρόλος του ήταν καθαρά συμβουλευτικός και με το πέρασμα του χρόνου ο ρόλος του διευρύνθηκε προοδευτικά με τις αναθεωρήσεις των Συνθηκών και ιδιαίτερα στο νομοθετικό πεδίο.

Οι τέσσερις βασικές αποστολές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι:

I. Η Συμβουλευτική
II. Η Νομοθετική
III. Η Πολιτική Λειτουργία και
IV. Η Ελεγκτική εξουσία.

I. Η πρώτη του αποστολή η συμβουλευτική βασιζόταν στις αρχικές Συνθήκες όπου του επέτρεπε να προσφέρει τη γνώμη του στις προτάσεις της Επιτροπής. Επιπλέον αυξήθηκε από την Ενιαία Πράξη, η οποία καθιέρωσε μια διαδικασία συνεργασίας με το Συμβούλιο σε πολλές αποφάσεις.

II. Η νομοθετική εξουσία του Ευρωκοινοβουλίου ενδυναμώθηκε σημαντικά από τις Συνθήκες του Άμστερνταμ και της Νίκαιας, χάρη στις διαδικασίες συναπόφασης και συνεργασίας. Η Συνθήκη της Λισσαβόνας διεύρυνε τη διαδικασία της συναπόφασης η οποία μετονομάστηκε σε «συνήθη νομοθετική διαδικασία», με σημαντική εξαίρεση εκείνου της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Το Κοινοβούλιο θα εκπροσωπά τους πολίτες της Ε.Ε. ενώ το Συμβούλιο θα εκπροσωπά τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Για να ενταχθούν

νέα κράτη μέλη θα υπόκειται στην έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο θα μπορεί να αρνηθεί την ένταξη υποψήφιου κράτους, ακόμη και αν αυτή έχει εγκριθεί από όλες τις κυβερνήσεις των κρατών μελών. Επομένως το Κοινοβούλιο θα έχει τις εξουσίες μιας βουλής ενώ το Συμβούλιο θα έχει το ρόλο της Συγκλήτου.

III. Η πολιτική λειτουργία του Κοινοβουλίου είναι πολύ σημαντική αφού εκπροσωπεί 500 εκατομμύρια πολίτες και είναι το κυρίως ευρωπαϊκό πολιτικό βήμα. Το ευρωκοινοβούλιο είναι ο φυσικός εντολέας της ευρωπαϊκής οικοδόμησης. Το ευρωκοινοβούλιο με βάση την Συνθήκη έχει το δικαίωμα να ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις για θέματα τα οποία χρειάζεται κατά τη γνώμη του να εκπονηθούν πράξεις της Ε.Ε.. Ο πρόεδρος, οι 14 αντιπρόεδροι και οι 5 κοσμήτορες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι βουλευτές που εκλέγονται από τους συναδέλφους τους με μυστική ψηφοφορία. Οι υποψηφιότητές τους πρέπει να στηρίζονται από πολιτική ομάδα ή από σαράντα τουλάχιστον βουλευτές. Η θητεία τους διαρκεί δυόμισι έτη. Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διευθύνει το σύνολο των δραστηριοτήτων και εκπροσωπεί το Κοινοβούλιο, κηρύσσει την έναρξη, τη διακοπή και τη λήξη των συνεδριάσεων, διευθύνει τις κοινοβουλευτικές συζητήσεις, αποφαίνεται σχετικά με το παραδεκτό των τροπολογιών στην ολομέλεια, τις ερωτήσεις προς το Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και τη συμμόρφωση των εκθέσεων του ΕΚ προς τον εσωτερικό του κανονισμό, διαβιβάζει στις επιτροπές τις ανακοινώσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους.

IV. Η ελεγκτική εξουσία του Κοινοβουλίου ασκείται ιδιαίτερα επί της Επιτροπής. Η Επιτροπή, έχει ευθύνη έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για να μην υποκλίνεται στη θέληση των εθνικών κυβερνήσεων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από σύσταση του Συμβουλίου, απαλλάσσει την Επιτροπή ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Η Επιτροπή λογοδοτεί στο Κοινοβούλιο υποστηρίζοντας τις προτάσεις της ενώπιον των κοινοβουλευτικών επιτροπών και της ολομέλειας. Το Κοινοβούλιο μετά από αίτημα του ενός τετάρτου των μελών του, έχει το δικαίωμα να συνιστά προσωρινή εξεταστική επιτροπή για να εξετάσει καταγγελίες παραβάσεων ή κακής διοίκησης κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ε.Ε.. Σε περίπτωση σοβαρής παράβασης, το Κοινοβούλιο μπορεί με την

πλειοψηφία των δύο τρίτων των μελών του να υιοθετήσει πρόταση μομφής εναντίον της Επιτροπής και να την εξαναγκάσει σε παραίτηση.

Επίσης στο Ευρωκοινοβούλιο υπάρχουν τρία είδη κοινοβουλευτικών επιτροπών.

- οι μόνιμες επιτροπές. Αυτές οι επιτροπές βρίσκονται στο επίκεντρο του νομοθετικού έργου του Κοινοβουλίου. Οι μόνιμες επιτροπές εξετάζουν τα θέματα που τους ανατίθενται ανάλογα με τον τομέα αρμοδιότητάς τους. Όταν ένα θέμα αφορά περισσότερους τομείς, κατ' ανώτερο όριο τρεις επιτροπές μπορεί να ασχοληθούν με αυτό.
- οι ειδικές επιτροπές. Οι αρμοδιότητες, η σύνθεση και η θητεία τους καθορίζονται επ' ευκαιρία της σύστασής τους· η θητεία τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.
- οι εξεταστικές επιτροπές. Αυτές είναι ad hoc επιτροπές που συνιστώνται κατόπιν αίτησης του ενός τετάρτου των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και αποβλέπουν στην εξέταση των παραβάσεων του ευρωπαϊκού δικαίου ή των περιστατικών κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή του δικαίου αυτού.

Η σύσταση των μόνιμων και ειδικών επιτροπών γίνεται έπειτα από πρόταση της διάσκεψης των προέδρων. Τα μέλη τους, τακτικά και αναπληρωματικά, εκλέγονται μετά τον καθορισμό των μελών τους από τις πολιτικές ομάδες και τους μη εγγεγραμμένους βουλευτές. Η σύνθεσή τους πρέπει να αντικατοπτρίζει στο μέτρο του δυνατού τη σύνθεση του Κοινοβουλίου.

4. Αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Οι κύριες αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι οι ακόλουθες:

I. Η άσκηση νομοθετικής εξουσίας,
II. Η άσκηση δημοσιονομικής εξουσίας και
III. Η άσκηση δημοκρατικού ελέγχου.

I. Η βασική αρμοδιότητα του Ευρωκοινοβουλίου είναι η άσκηση της νομοθετικής εξουσίας από κοινού με το Συμβούλιο Υπουργών. Το Ευρωκοινοβούλιο ελέγχει τα άλλα όργανα της Ε.Ε. δηλαδή εγκρίνει ή απορρίπτει τον διορισμό των μελών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή ψηφίζει πρόταση μομφής

κατά της Επιτροπής συνολικά, η οποία τότε παραιτείται. Περαιτέρω, μελετά και εγκρίνει μαζί με το Συμβούλιο τον προϋπολογισμό της Ε.Ε., επηρεάζει, επομένως, καθοριστικά τις δαπάνες της. Το Κοινοβούλιο από κοινού με το Συμβούλιο εγκρίνει ή τροποποιεί προτάσεις που υποβάλλει η Επιτροπή. Το Κοινοβούλιο εργάζεται επίσης σε στενή επαφή με τα εθνικά κοινοβούλια των χωρών της Ε.Ε.. Οι μεικτές κοινοβουλευτικές συνελεύσεις που οργανώνονται τακτικά επιτρέπουν την καλύτερη ενσωμάτωση των εθνικών προοπτικών στις αποφάσεις του Κοινοβουλίου.

Το αποκλειστικό δικαίωμα κατάθεσης νόμων προς ψήφιση στην Ευρωπαϊκή κοινότητα, ανήκει αποκλειστικά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η νομοθετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατατίθεται με τη σειρά της στην αρμόδια Επιτροπή του Ευρωκοινοβουλίου (π.χ. ένας νόμος που προβλέπει μέτρα για τη σύγκλιση των εκπαιδευτικών συστημάτων στην Ευρώπη, θα κατατεθεί στην Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου). Η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή θα αναθέσει αρχικά σε ένα βουλευτή που μετέχει σε αυτή να εκπονήσει μια έκθεση σχετικά με κάποια νομοθετική πρόταση. Έπειτα η Κοινοβουλευτική Επιτροπή, θα τη συζητήσει και θα την ψηφίσει, ενδεχομένως με κάποιες τροποποιήσεις. Το τελικό κείμενο της Έκθεσης θα κατατεθεί τότε στην Ολομέλεια του Κοινοβουλίου και θα περάσει από την ίδια διαδικασία, δηλαδή θα ψηφιστεί όπως είναι ή με τροποποιήσεις. Το κείμενο που τελικά θα ψηφιστεί από την Ολομέλεια, θα σταλεί στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως η τελική θέση του Κοινοβουλίου.

Η συνηθισμένη διαδικασία για τη θέσπιση των ευρωπαϊκών νομοθετικών πράξεων είναι η γνωστή Συναπόφαση, μέσω της οποίας το Ευρωκοινοβούλιο και το Συμβούλιο Υπουργών τίθενται σε ισότιμη βάση. Αν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Υπουργών δεν συμφωνήσουν σε μια πρόταση νομοθετικής πράξης, η πρόταση δεν γίνεται ευρωπαϊκός νόμος. Σε περίπτωση διαφωνίας προβλέπεται η διαδικασία της υποβολής σε <Επιτροπή Συνδιαλλαγής> στην οποία συμμετέχουν ισότιμα εκπρόσωποι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Υπουργών. Συνήθως η συνεδρίαση αυτής της επιτροπής αποδίδει αποτελέσματα και η νομοθετική πρόταση καταλήγει να ψηφισθεί και από τα δύο θεσμικά όργανα.

II. Η άσκηση δημοσιονομικής εξουσίας. Το Ευρωκοινοβούλιο εγκρίνει από κοινού με το Συμβούλιο Υπουργών τον ετήσιο προϋπολογισμό της Ε.Ε.. Το ευρωκοινοβούλιο μέσω των ευρωβουλευτών συζητούν τον κοινοτικό προϋπολογισμό σε δύο διαδοχικές αναγνώσεις, ο οποίος δεν θεωρείται οριστικός εγκριθείς αν δεν έχει υπογραφεί από τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Παράλληλα, η επιτροπή ελέγχου προϋπολογισμού του ευρωκοινοβουλίου παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού και παρεμβαίνει σε περιπτώσεις εκτροπής από τις πρακτικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επίσης, κάθε χρόνο, το Κοινοβούλιο αποφασίζει αν θα εγκρίνει την εκτέλεση του προϋπολογισμού του προηγουμένου οικονομικού έτους από την Επιτροπή. Αυτή η διαδικασία έγκρισης είναι γνωστή με τον τεχνικό όρο <χορήγηση απαλλαγής>.

Όσον αφορά τις εξουσίες του Ευρωκοινοβουλίου επί του προϋπολογισμού της Ε.Ε., η Συνθήκη της Λισαβόνας παράγραψε τη διαφοροποίηση μεταξύ «υποχρεωτικών» και <μη υποχρεωτικών> δαπανών και έτσι το Ευρωκοινοβούλιο ασκεί τα ίδια δημοσιονομικά καθήκοντα με το Συμβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά από σύσταση του Συμβουλίου και ανάγνωση της ετήσιας έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου, απαλλάσσει την Επιτροπή ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Έτσι, το Κοινοβούλιο ασκεί δημοκρατικό έλεγχο επί των ιδίων πόρων της Ένωσης.

Το Συμβούλιο εκτός από την έγκριση του προϋπολογισμού έχει και την αρμοδιότητα για την έγκριση του απολογισμού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Το Κοινοβούλιο, μετά από σύσταση του Συμβουλίου, απαλλάσσει την Επιτροπή ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Για τον σκοπό αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εξετάζει, ύστερα από το Συμβούλιο, τους λογαριασμούς, τον δημοσιονομικό ισολογισμό, την ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μαζί με τις απαντήσεις των ελεγχόμενων οργάνων στις παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπου βεβαιώνεται η ακρίβεια των λογαριασμών και η νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων καθώς και τις σχετικές ειδικές εκθέσεις του.

III. Η άσκηση δημοκρατικού ελέγχου. Είναι πολύ σημαντικό ότι το Ευρωκοινοβούλιο ασκεί σημαντική επιρροή στα άλλα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. με ποικίλους τρόπους. Όταν διορίζεται η νέα Επιτροπή, τα 28 της μέλη (ένα από κάθε χώρα της Ε.Ε.) δεν μπορούν αναλάβουν καθήκοντα μέχρι το Κοινοβούλιο να

εγκρίνει τον διορισμό τους. Εάν τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκφράζουν διαφωνίες σχετικά με τον διορισμό ενός υποψηφίου, τότε έχουν τη δυνατότητα να απορρίψουν ολόκληρο το σχήμα. Ακόμη, το Κοινοβούλιο μπορεί να ζητήσει τη συλλογική παραίτηση της Επιτροπής προτού λήξει η θητεία της. Αυτή είναι η λεγόμενη <πρόταση μομφής>. Επίσης, το Κοινοβούλιο ελέγχει την Επιτροπή εξετάζοντας τις εκθέσεις της και υποβάλλοντας ερωτήσεις στους επιτρόπους. Σημαντικός είναι ο ρόλος των επιτροπών του Κοινοβουλίου για αυτό το σκοπό. Οι ευρωβουλευτές εξετάζουν τις αιτήσεις πολιτών και συγκροτούν εξεταστικές επιτροπές. Όταν οι ηγέτες των κρατών μελών συνεδριάζουν κατά τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το Κοινοβούλιο διατυπώνει τη γνώμη του για τα θέματα της ατζέντας.

5. <u>Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής</u>

Στις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εμπίπτει και η εκλογή του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή, ο οποίος λαμβάνει και ερευνά καταγγελίες των πολιτών της Ένωσης οι οποίοι κατοικούν σε κράτος της Ε.Ε. αλλά και επιχειρήσεων και οργανισμών οι οποίες έχουν το καταστατικό τους σε κράτος της Ε.Ε. σχετικά με την κακή διοίκηση σε ότι αφορά τις δράσεις των θεσμικών οργάνων και οργανισμών. Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής δημιουργήθηκε με την συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1992 και η θητεία του διαρκεί πέντε έτη όπου μπορεί να ανανεωθεί. Ως κακή διοίκηση νοείται η ανεπιτυχής ενέργεια ή παράλειψη, δηλαδή οποιαδήποτε ενέργεια αντίθετη με το Κοινοτικό Δίκαιο ή ενέργεια αντίθετη με τη χρηστή διοίκηση. Οι περισσότερες καταγγελίες αφορούν την άδικη μεταχείριση, τις διακρίσεις, την κατάχρηση εξουσίας, την παράλειψη ή άρνηση ενημέρωσης, την αναιτιολόγητη καθυστέρηση και τις παράτυπες διαδικασίες. Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής είναι ο ανώτατος, ανεξάρτητος λειτουργός της Ένωσης ο οποίος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ως ανεξάρτητος θεσμός δεν δέχεται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή θεσμικό όργανο ή οργανισμό. Το Δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει τον Διαμεσολαβητή από τα καθήκοντα του μετά από αίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εάν και εφόσον παύσει να πληροί τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων του ή εάν διαπράξει βαρύ παράπτωμα.

Εικόνα 2: Κτίριο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Κεφάλαιο Δεύτερο

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή το Συμβούλιο Υπουργών

1.Ιστορία και Ρόλος του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Συμβουλίου Υπουργών

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Συμβούλιο Υπουργών ή και Συμβούλιο είναι το δεύτερο στη τάξη θεσμικό όργανο της Ε.Ε.. Έχει τα χαρακτηριστικά του από το 1952 στη Συνθήκη των Παρισίων με την οποία ιδρύθηκε η ΕΚΑΧ. Εκείνη την εποχή, το Συμβούλιο απαρτιζόταν από έξι μόνο χώρες οι οποίες ήταν Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Βέλγιο, Κάτω Χώρες και Λουξεμβούργο. Το Συμβούλιο αυτοχρίεται μετά τη Συνθήκη του Μάαστριχτ με προφανή στόχο να είναι πιο έντονο στον πολιτικό του ρόλο σε ολόκληρο το θεσμικό κτίσμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Συμβούλιο ασκεί από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο νομοθετικά και δημοσιονομικά καθήκοντα και ασκεί καθήκοντα χάραξης πολιτικών και συντονισμού σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι Συνθήκες. Επίσης, είναι υπεύθυνο από κοινού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη θέσπιση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, την έγκριση του προϋπολογισμού της Ε.Ε., το συντονισμό της γενικής οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών καθώς και τον καθορισμό και την υλοποίηση της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας της Ε.Ε.. Σήμερα το Συμβούλιο μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποτελεί το θεσμικό όργανο που εγκρίνει τη νομοθεσία της Ε.Ε. μέσω κανονισμών και οδηγιών και υποβάλλει αποφάσεις και μη δεσμευτικές συστάσεις. Στις αρμοδιότητες του είναι να λαμβάνει αποφάσεις με απλή πλειοψηφία, ειδική πλειοψηφία ή ομοφωνία, ανάλογα με τη νομική βάση των πράξεων που χρειάζονται την έγκρισή του. Ο ρόλος του Συμβούλιου είναι πρωτίστως συνδεδεμένος με τη νομοπαραγωγική διαδικασία στο κοινοτικό σύστημα την οποία μοιράζεται κατά πρωτότυπο τρόπο με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2. Σύνθεση και Έδρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η έδρα του Συμβουλίου είναι η Βρυξέλλες, εκτός από τους μήνες Απρίλιο, Ιούνιο και Οκτώβριο όπου οι συνεδριάσεις του γίνονται στο Λουξεμβούργο. Συνήθως κάθε συνεδρία γίνεται μια φορά το μήνα. Οι επίσημες γλώσσες στις

οποίες γίνονται οι συνεδρίες του Συμβουλίου είναι τα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά. Σύμφωνα με το άρθρο 16 της ΣυνΘΕΕ, το Συμβούλιο απαρτίζεται από ένα κύριο αντιπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος και ο οποίος έχει και την εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις και να δεσμεύει την κυβέρνηση του κράτους την οποία και εκπροσωπεί και έχει και δικαίωμα ψήφου. Ο αντιπρόσωπος που συμμετέχει είναι ένας Υπουργός από κάθε κράτος μέλος και για αυτό ονομάζεται ως Συμβούλιο των Υπουργών. Το Συμβούλιο μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποτελούν το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων στην Ε.Ε.. Πριν από την συνθήκη του Μάαστριχτ οι εκπρόσωποι των κρατών μελών ήταν σε απλές αντιπροσωπείες ενώ μετά αντικαταστάθηκε και γίνεται αντιπροσώπευση σε υπουργικό επίπεδο και δεύτερο έγινε εφικτή η εκπροσώπηση ενός ομοσπονδιακού κράτους και από τους υπουργούς ενός ομόσπονδου κρατιδίου.

Με εξαίρεση το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, ο πρόεδρος του Συμβουλίου είναι ο αντιπρόσωπος του κράτους μέλους που ασκεί την προεδρία της Ε.Ε.. Η προεδρία μεταβιβάζεται ανά εξάμηνο με ομοφωνία και η προεδρία όλων των συνθέσεων του Συμβουλίου εξασφαλίζεται από προκαθορισμένες ομάδες τριών κρατών μελών για διάστημα 18 μηνών και κάθε μέλος της ομάδας ασκεί την Προεδρία για περίοδο έξι μηνών. Η ομάδα των τριών αυτών κρατών μελών ή άλλως πως <Τρίο Προεδρίας> απέκτησε νομική ισχύ με την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισσαβόνας.

Επίσης υπάρχουν και συνθέσεις που ακόμα συμμετέχουν μέλη δύο ή και περισσοτέρων επιμέρους συνθέσεων λαμβάνοντας υπόψη την σοβαρότητα και την φύση του θέματος το οποίο εξετάζεται. Με την συνθήκη της Λισσαβόνας μία πολύ σοβαρή αλλαγή επέρχεται και αφορά την προεδρία του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων και η οποία πλέον ασκείται από τον Ύπατο εκπρόσωπο.

Για τις υπόλοιπες συνθέσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξακολουθεί να υπάρχει το σύστημα της ισότιμης εναλλαγής των κρατών μελών έχοντας υπόψη πλέον στο άρθρο 16 παρ.9 της ΣυνΘΕΕ. Αυτό το σύστημα της ισότιμης εναλλαγής των αντιπροσώπων των κρατών μελών στην προεδρία, είχε πολλές αμφιβολίες και κριτικές που αφορούσαν κατά κύριο λόγο την εξάμηνη διάρκειας της και κατά πόσο αυτό το χρονικό διάστημα ήταν ικανοποιητικό για την παραγωγή έργου και για την διασφάλιση της συνέχειας και ολοκλήρωσης των

εργασιών. Σύμφωνα με άρθρο 240 παρ. 2 της ΣυνΘΛΕΕ στο οργανωτικό πλαίσιο του Συμβουλίου της Ε.Ε. εντάσσεται και η γενική γραμματεία, οι εργασίες και τα καθήκοντα της οποίας εποπτεύονται από τον γενικό γραμματέα ο οποίος διορίζεται με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου της Ε.Ε..

Δεν υπάρχουν μόνιμα μέλη εφόσον σε κάθε συνεδρίαση του Συμβουλίου η κάθε χώρα εκπροσωπείται από τον υπουργό της που είναι αρμόδιος για τον εκάστοτε τομέα πολιτικής π.χ. από τον υπουργό Περιβάλλοντος όταν η υπουργική σύσκεψη αφορά περιβαλλοντικά θέματα και η σύσκεψη ονομάζεται <Συμβούλιο Περιβάλλοντος>.

Σε όλες τις άλλες συσκέψεις του Συμβουλίου προεδρεύει ο αρμόδιος υπουργός της χώρας που ασκεί την εκ περιτροπής προεδρία της Ε.Ε. όπως για παράδειγμα, όταν την προεδρία ασκεί η Κύπρος, σε όλα τα Συμβούλια Περιβάλλοντος προεδρεύει ο Κύπριος υπουργός Περιβάλλοντος.

Πιο κάτω φαίνονται οι Προεδρίες του Συμβουλίου από το 2011 – 2020:

- Ουγγαρία Ιανουάριος-Ιούνιος 2011
- Πολωνία Ιούλιος-Δεκέμβριος 2011
- Δανία Ιανουάριος-Ιούνιος 2012
- Κύπρος Ιούλιος-Δεκέμβριος 2012
- Ιρλανδία Ιανουάριος-Ιούνιος 2013
- Λιθουανία Ιούλιος-Δεκέμβριος 2013
- Ελλάδα Ιανουάριος-Ιούνιος 2014
- Ιταλία Ιούλιος-Δεκέμβριος 2014
- Λετονία Ιανουάριος-Ιούνιος 2015
- Λουξεμβούργο Ιούλιος-Δεκέμβριος 2015
- Κάτω Χώρες Ιανουάριος-Ιούνιος 2016
- Σλοβακία Ιούλιος-Δεκέμβριος 2016
- Μάλτα Ιανουάριος-Ιούνιος 2017
- Ηνωμένο Βασίλειο Ιούλιος-Δεκέμβριος 2017
- Εσθονία Ιανουάριος-Ιούνιος 2018
- Βουλγαρία Ιούλιος-Δεκέμβριος 2018
- Αυστρία Ιανουάριος-Ιούνιος 2019

- Ρουμανία Ιούλιος-Δεκέμβριος 2019
- Φινλανδία Ιανουάριος-Ιούνιος 2020

Ψηφοφορία του Συμβουλίου: Οι αποφάσεις του Συμβουλίου της Ε.Ε. λαμβάνονται, κατά κανόνα, με ειδική πλειοψηφία. Ο αριθμός των ψήφων που διαθέτει μια χώρα είναι ανάλογος με τον πληθυσμό της, αλλά τα αριθμητικά στοιχεία σταθμίζονται υπέρ των χωρών με τον μικρότερο πληθυσμό:

- Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο: 29 ψήφοι
- Ισπανία και Πολωνία: 27ψήφοι
- Ρουμανία: 14ψήφοι
- Κάτω Χώρες: 13ψήφοι
- Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Ελλάδα, Ουγγαρία και Πορτογαλία: 12ψήφοι
- Αυστρία, Βουλγαρία και Σουηδία: 10ψήφοι
- Κροατία, Δανία, Ιρλανδία, Λιθουανία, Σλοβακία και Φινλανδία: 7ψήφοι
- Κύπρος, Εσθονία, Λετονία, Λουξεμβούργο και Σλοβενία: 4
- Μάλτα: 3ψήφοι

ΣΥΝΟΛΟ: 352ψήφοι

Για τις ψηφοφορίες στο Συμβούλιο ισχύει ο κανόνας της <ειδικής πλειοψηφίας> η οποία επιτυγχάνεται όταν:

- η πλειονότητα των 28 χωρών μελών της Ε.Ε. ψηφίζει υπέρ (ορισμένες φορές είναι απαραίτητη η πλειοψηφία των δύο τρίτων)
- λαμβάνονται τουλάχιστον 260 από τις 352 ψήφους

Μια χώρα μέλος μπορεί επίσης να ζητήσει να ελεγχθεί κατά πόσο η πλειοψηφία αντιπροσωπεύει το 62% τουλάχιστον του συνολικού πληθυσμού. Εάν αυτό δεν ισχύει, η πρόταση δεν μπορεί να εγκριθεί.Στις ψηφοφορίες που αφορούν ευαίσθητα θέματα, όπως η ασφάλεια, οι εξωτερικές υποθέσεις και η φορολογία, οι αποφάσεις του Συμβουλίου πρέπει να είναι ομόφωνες. Αυτό σημαίνει ότι ακόμη και μία μόνον χώρα μπορεί να θέσει βέτο σε μια απόφαση.

3. Αρμοδιότητες και λειτουργία του Συμβουλίου

Ο πρόεδρος του Συμβουλίου έχει ένα πολύ σημαντικό ρόλο στην λειτουργία του Συμβουλίου της Ε.Ε. αφού ουσιαστικά είναι ο κύριος θεσμός για τον συντονισμό και τον έλεγχο όλων των υπηρεσιών που σχετίζονται με το Συμβούλιο, την αποστολή προσκλήσεων για σύγκληση συνεδριάσεων των συνθέσεων, τον καθορισμό της ημερήσιας διάταξης των εργασιών των επιμέρους συνθέσεων, ασχολείται με θέματα όπως η εξωτερική πολιτική, τα οικονομικά, η εκπαίδευση, θέματα ασφάλειας όπως η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του λαθρεμπορίου ναρκωτικών.

Σημαντική θέση στην λειτουργία του Συμβουλίου διαδραματίζει και η επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων που αποτελείται από υψηλόβαθμα στελέχη των κρατών μελών της Ε.Ε. και στόχο έχει στην βοήθεια των εργασιών του Συμβουλίου της Ε.Ε. και για να διασφαλίζει την συνοχή, συναίνεση και συνεργασία κατά την προετοιμασία και επεξεργασία των θεμάτων που θα τεθούν ενώπιον του.

Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι οι ακόλουθες:

- Θεσπίζει Ευρωπαϊκή νομοθεσία, σε πολλούς τομείς μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Εγκρίνει τον προϋπολογισμό της Ένωσης μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Συντονίζει τη γενική οικονομική πολιτική των κρατών-μελών.
- Αναπτύσσει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης βάσει κατευθυντήριων γραμμών τις οποίες καθορίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
- Συνομολογεί διεθνείς συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και ενός ή περισσότερων κρατών ή διεθνών οργανισμών.
- Συντονίζει τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών δικαστικών και αστυνομικών αρχών σε ποινικές υποθέσεις.
- Έχει γνωμοδοτική αρμοδιότητα.

Το Συμβούλιο συνεργάζεται με την Επιτροπή και το Ευρωκοινοβούλιο όσον αφορά την πολιτική και την λήψη αποφάσεων αλλά ο βαθμός της συνεργασίας

διαφέρει αναλόγως του τομέα πολιτικής και ανάλογα με το είδος των αποφάσεων που θα ληφθούν. Το Συμβούλιο λειτουργά πιο ανεξάρτητα όταν δεν ενεργεί στο πλαίσιο της <κοινοτικής μεθόδους> καθώς τότε οι ρόλοι και οι εξουσίες του Ευρωκοινοβουλίου και της Επιτροπής κάπως μειώνονται. Στους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής άμυνας δεν εφαρμόζεται η πολιτική της κοινοτικής μεθόδου και η σημασία τους αυξήθηκε κατακόρυφα τα τελευταία χρόνια και η Ε.Ε. έκανε πολλές δηλώσεις σε θέματα εξωτερικής πολιτικής καθώς επίσης έλαβε μέρος σε διάφορες εκδηλώσεις και δράσεις εξωτερικής πολιτικής.

Με το πέρασμα των χρόνων το Συμβούλιο απέκτησε αλλά και απώλεσε ορισμένες από τις αρμοδιότητες του. Ένα σημαντικό όφελος ήταν η επέκταση του πεδίου των ενδιαφερόντων όσον αφορά τις πολιτικές. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ότι το Συμβούλιο πλέον έχει να δρομολογήσει ή και να διαμορφώσει πρωτοβουλίες και να λάβει αποφάσεις σχεδόν σε όλους τους τομείς πολιτικής με ελάχιστες εξαιρέσεις.

4. Άλλες λειτουργίες του Συμβουλίου

I. Νομοθεσία

Ο κύριος όγκος του έργου του Συμβουλίου βρίσκεται στη θέσπιση νομοθεσίας σε τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη της Ε.Ε. έχουν συνενώσει την εθνική κυριαρχία τους. Η πιο συνηθισμένη νομοθετική διαδικασία είναι η<συναπόφαση>, στο πλαίσιο της οποίας η ευρωπαϊκή νομοθεσία εκδίδεται από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο από κοινού ύστερα από πρόταση της Επιτροπής. Σε ορισμένους τομείς, το Συμβούλιο έχει την τελευταία λέξη, αλλά μπορεί να ενεργήσει μόνο ύστερα από πρόταση της Επιτροπής και αφού λάβει υπόψη τις θέσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου.

II. Συντονισμός των πολιτικών των κρατών μελών

Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. έχουν αποφασίσει να εφαρμόζουν μια γενική οικονομική πολιτική η οποία θα βασίζεται στον στενό συντονισμό των εθνικών οικονομικών πολιτικών τους. Ο συντονισμός αυτός εξασφαλίζεται από τους υπουργούς οικονομίας και οικονομικών που συνιστούν το Συμβούλιο Οικονομικών

και Δημοσιονομικών Υποθέσεων (<Ecofin>).Επίσης θέλουν να δημιουργήσουν περισσότερες θέσεις απασχόλησης και να βελτιώσουν τα συστήματα εκπαίδευσης και υγείας καθώς και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Παρ ΄ότι κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε. παραμένει υπεύθυνη για τη δική της πολιτική σ ’αυτούς τους τομείς, τα κράτη μπορούν να συμφωνήσουν μεταξύ τους για κοινούς στόχους και να αποκομίσουν οφέλη από τις εμπειρίες των υπολοίπων. Η διαδικασία αυτή καλείται <ανοικτή μέθοδος συντονισμού> και πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Συμβουλίου.

III. Σύναψη διεθνών συμφωνιών

Κάθε χρόνο, το Συμβούλιο <συνάπτει> ορισμένες συμφωνίες μεταξύ της Ε.Ε. και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών. Οι συμφωνίες αυτές μπορούν να καλύπτουν τομείς ευρείας κλίμακας, όπως το εμπόριο, η συνεργασία και η ανάπτυξη, ή να αφορούν ειδικούς κλάδους, όπως η κλωστοϋφαντουργία, η αλιεία, η επιστήμη και η τεχνολογία, οι μεταφορές κ.λπ. Επιπλέον, το Συμβούλιο συνάπτει συμβάσεις μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης σε τομείς όπως η φορολογία, το εταιρικό δίκαιο ή η προξενική προστασία. Οι συμβάσεις μπορεί επίσης να αφορούν τη συνεργασία στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης.

IV. Έγκριση του προϋπολογισμού της Ένωσης

Ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ε.Ε. εγκρίνεται από κοινού από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

V. Κοινή εξωτερική οικονομική και πολιτική ασφάλειας

Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. συνεργάζονται για τον προσδιορισμό μιας κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Ωστόσο, η εξωτερική πολιτική, η ασφάλεια και η άμυνα είναι ζητήματα τα οποία παραμένουν υπό τον ανεξάρτητο έλεγχο των κρατών μελών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη της Ε.Ε. έχουν αναγνωρίσει τα πλεονεκτήματα της συνεργασίας σε αυτούς τους τομείς και το κύριο φόρουμ γι’ αυτή τη <διακυβερνητική συνεργασία> είναι το Συμβούλιο. Η συνεργασία αυτή δεν καλύπτει μόνο ζητήματα άμυνας, αλλά και αρμοδιότητες διαχείρισης κρίσεων,

όπως επιχειρήσεις ανθρωπιστικής βοήθειας και διάσωσης, διατήρηση της ειρήνης και επιβολή της σε ταραγμένες περιοχές. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. προσπαθούν να κινητοποιήσουν και να συντονίσουν τις στρατιωτικές και αστυνομικές δυνάμεις τους έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται σε συντονισμό με τη διπλωματική και την οικονομική δράση. Μέσω των μηχανισμών αυτών, η Ε.Ε. βοηθά στη διατήρηση της ειρήνης, στην οικοδόμηση της δημοκρατίας και στην τόνωση της οικονομικής προόδου.

VI. Ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη.

Οι πολίτες της Ε.Ε. είναι ελεύθεροι να ζουν και να εργάζονται σε οποιαδήποτε χώρα της Ε.Ε. επιλέξουν. Έτσι, πρέπει να έχουν ισότιμη πρόσβαση στην πολιτική δικαιοσύνη σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Για το λόγο αυτό, τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να συνεργάζονται, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται, για παράδειγμα, ότι μια δικαστική απόφαση που εκδίδεται σε κράτος της Ένωσης για υπόθεση διαζυγίου ή επιμέλειας παιδιού αναγνωρίζεται σε όλες τις άλλες χώρες της Ε.Ε.. Η ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Ε.Ε. αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα για τους νομοταγείς πολίτες, από το οποίο όμως μπορούν επίσης να επωφελούνται οι διεθνείς εγκληματίες και τρομοκράτες. Για την αντιμετώπιση της διασυνοριακής εγκληματικότητας απαιτείται η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων, των αστυνομικών δυνάμεων, των τελωνειακών αρχών και των υπηρεσιών μετανάστευσης όλων των χωρών της Ε.Ε..

VII. Σύνθεση του Συμβουλίου

Το συμβούλιο αποτελείται από δέκα διαφορετικές συνθέσεις οι οποίες κάθε μια προωθεί τις δικές τις πολιτικές σε κάθε είδους διοικητικά και πρακτικά ζητήματα.

5. Γενικές υποθέσεις.

Κατά τις συνόδους Γενικών Υποθέσεων, το Συμβούλιο ασχολείται με υποθέσεις που επηρεάζουν περισσότερες από μία πολιτικές της Ένωσης, όπως οι διαπραγματεύσεις για τη διεύρυνση της Ε.Ε., η προετοιμασία των πολυετών δημοσιονομικών προοπτικών της Ε.Ε. ή τα θεσμικά και διοικητικά θέματα. Συντονίζει την προετοιμασία και τη συνέχεια των συνόδων του Ευρωπαϊκού

Συμβουλίου. Επίσης ασκεί συντονιστικό ρόλο στις εργασίες που διεξάγονται για διάφορους τομείς πολιτικής στις άλλες συνθέσεις του Συμβουλίου και αναλαμβάνει τη διεκπεραίωση κάθε υπόθεσης που του αναθέτει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

6. Εξωτερικές υποθέσεις.

Κατά τις συνόδους Εξωτερικών Υποθέσεων, το Συμβούλιο ασχολείται με το σύνολο της εξωτερικής δράσης της Ε.Ε., στην οποία συμπεριλαμβάνεται η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, το εξωτερικό εμπόριο και η αναπτυξιακή συνεργασία.

7. Συμβούλιο ECOFIN

Το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων αποτελεί μαζί με το Συμβούλιο Γεωργίας και το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, μια από τις παλαιότερες συνθέσεις του Συμβουλίου. Είναι γενικά γνωστό ως Συμβούλιο Ecofin και συγκροτείται από τους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών των κρατών μελών καθώς και από τους Υπουργούς Προϋπολογισμού όταν εξετάζονται θέματα προϋπολογισμού. Το Συμβούλιο Ecofin συνέρχεται μια φορά το μήνα και καλύπτει την πολιτική της Ε.Ε. σε διάφορους τομείς, στους οποίους περιλαμβάνονται ο συντονισμός της οικονομικής πολιτικής, η οικονομική εποπτεία, η παρακολούθηση της δημοσιονομικής πολιτικής και των δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών, το ευρώ, οι χρηματοοικονομικές αγορές και οι κινήσεις των κεφαλαίων καθώς και οι οικονομικές καθώς και οι οικονομικές σχέσεις με τις τρίτες χώρες. Καταρτίζει και εγκρίνει κάθε χρόνο, μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τον προϋπολογισμό της Ε.Ε.. Η Ομάδα του Ευρώ, που αποτελείται από τα κράτη μέλη τα οποία έχουν ως νόμισμα το ευρώ, συνέρχεται κατά κανόνα την ημέρα πριν από τη σύνοδο Ecofin και εξετάζει τα θέματα που συνδέονται με την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ).

8. Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις

Το Συμβούλιο <Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις> συνέρχεται δύο φορές το μήνα περίπου με τη συμμετοχή των υπουργών δικαιοσύνης και εσωτερικών προκειμένου να εξετάζονται οι εξελίξεις και η εφαρμογή των δράσεων συνεργασίας

καθώς και οι σχετικές κοινές πολιτικές. Το Συμβούλιο ασκεί επίσης τα καθήκοντα του συννομοθέτη της Ε.Ε., θεσπίζοντας εφεξής οδηγίες και κανονισμούς στο σύνολο του πεδίου της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Οι σύνοδοι του Συμβουλίου προετοιμάζονται από ομάδες και επιτροπές.

9. **Συμβούλιο απασχόλησης, Κοινωνικής πολιτικής, υγείας και καταναλωτών**

Απαρτίζεται από τους Υπουργούς Απασχόλησης, Κοινωνικής Πρόνοιας, Προστασίας των Καταναλωτών, Υγείας και Ισότητας Ευκαιριών, συνέρχεται δεκατέσσερις περίπου φορές το χρόνο.

10. **Συμβούλιο ανταγωνιστικότητας**

Η δημιουργία του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας τον Ιούνιο του 2002, με τη συνένωση τριών παλαιότερων συνθέσεων (Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία και Έρευνα) προέκυψε από την εμφανή ανάγκη για μια συνεκτικότερη και καλύτερα συντονισμένη αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών που συνδέονται με την ανταγωνιστικότητα της Ε.Ε.. Ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, το Συμβούλιο αυτό συγκροτείται από Υπουργούς Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Βιομηχανίας, Έρευνας, κλπ. Συνέρχεται πέντε έως και έξι φορές τον χρόνο.

11. **Συμβούλιο Μεταφορών, Τηλεπικοινωνιών και Ενέργειας**

Από τον Ιούνιο του 2002, οι εν λόγω τρεις πολιτικές τέθηκαν υπό την ευθύνη μιας ενιαίας σύνθεσης του Συμβουλίου η οποία συνέρχεται περίπου κάθε δίμηνο. Η σύνθεση του Συμβουλίου αυτού ποικίλλει ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

12. **Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας.**

Το Συμβούλιο Γεωργίας και Αλιείας αποτελεί μαζί με το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων και Εξωτερικών Σχέσεων, μια από τις παλαιότερες συνθέσεις του Συμβουλίου. Απαρτίζεται από τους Υπουργούς Γεωργίας και Αλιείας, καθώς και από τους Επιτρόπους των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τους αρμόδιους για τη

γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη, την αλιεία και τη ναυτιλία καθώς και την υγεία και την προστασία των καταναλωτών και συνέρχεται μια φορά το μήνα.

13. Συμβούλιο Περιβάλλοντος

Το Συμβούλιο Περιβάλλοντος απαρτίζεται από τους Υπουργούς Περιβάλλοντος, συνέρχεται τέσσερις περίπου φορές το χρόνο και αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία σε συναπόφαση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

14. Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός.

Το Συμβούλιο Παιδείας, Νέας Γενιάς και Πολιτισμού απαρτίζεται από τους Υπουργούς Παιδείας, Πολιτισμού, Νέας Γενιάς και Επικοινωνίας. Συνέρχεται τρεις - τέσσερις φορές το χρόνο και αποφασίζει κατά κανόνα με ειδική πλειοψηφία σε συναπόφαση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο τρόπος λειτουργίας του Συμβουλίου καθορίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό του Συμβουλίου και η έδρα του Συμβουλίου βρίσκεται στις Βρυξέλλες.

Εικόνα 3: Κτίριο Συμβουλίου της Ε.Ε.

Κεφάλαιο Τρίτο

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

1. Ιστορία και Ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ονομάστηκε έτσι μετά την συνθήκη του Μάαστριχτ και θεωρείται ένα από τα κυριότερα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. που προασπίζει τα συμφέροντα της Ε.Ε. στο σύνολο της. Είναι ένας πολύ σημαντικός γραφειοκρατικός και τεχνοκρατικός οργανισμός που επηρεάζει την ζωή όλων των ευρωπαίων πολιτών αφού σε καθημερινή ή τακτική βάση διαχειρίζεται την υλοποίηση των πολιτικών και των κονδυλίων της Ε.Ε.. Επίσης παρέχει προτάσεις για νέες νομοθεσίες. Αρχικά κάθε Κοινότητα είχε το δικό της εκτελεστικό όργανο. Αποτέλεσε την Ανώτατη Αρχή για την ΕΚΑΧ το 1951 και ακολούθως με την υπογραφή των δύο Συνθηκών για τη Ρώμη το 1957 αποτέλεσε εκ νέου την Ανώτατη Αρχή για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα καθώς και για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ). Με την συνθήκη Συγχώνευσης του 1967 τα τρία αυτά εκτελεστικά όργανα συγχωνευτήκαν με αποτέλεσμα να προκύψει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο κεντρικός ρόλος της επιτροπής είναι η διασφάλιση της τήρησης των συνθηκών και την προαγωγή των συμφερόντων της Ε.Ε. και γενικά ενσαρκώνει την ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο θεσμικό όργανο. Ένα ιδιαίτερο γνώρισμα της επιτροπής το οποίο έχει σημαντική επιρροή τόσο στην οργάνωση όσο και στην λειτουργία της είναι ο συλλογικός της χαρακτήρας και οι συλλογικές της αποφάσεις που ως επί το πλείστον λαμβάνει. Η Επιτροπή είναι το πολιτικά ανεξάρτητο όργανο που εκπροσωπεί και υπερασπίζεται τα συμφέροντα της Ένωσης ως συνόλου.

Σε πολλούς τομείς είναι η κινητήριος δύναμη του θεσμικού συστήματος της: προτείνει νομοθεσία, πολιτικές και προγράμματα δράσης και είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Εκπροσωπεί επίσης την Ένωση στον υπόλοιπο κόσμο, με εξαίρεση τον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Η Επιτροπή είναι το Ευρωπαϊκό θεσμικό όργανο που έχει το μονοπώλιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας και των σημαντικών εκτελεστικών εξουσιών σε τομείς όπως ο

ανταγωνισμός και το εξωτερικό εμπόριο. Προάγει το κοινό συμφέρον της Ένωσης και αναλαμβάνει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες για τον σκοπό αυτό. Η Επιτροπή αποτελεί τον βασικό συνομιλητή του Κοινοβουλίου σε νομοθετικά και δημοσιονομικά ζητήματα και ο ρόλος της εν σχέση με τον κοινοβουλευτικό έλεγχο του προγράμματος εργασίας της και η εκτέλεση του είναι το πλέον σημαντικό για την εξασφάλιση μεγαλύτερης δημοκρατικής νομιμότητας στη διακυβέρνηση της Ε.Ε..

2. Έδρα και Σύνθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η έδρα της Επιτροπής είναι η Βρυξέλλες και παράλληλα διατηρεί γραφεία στο Λουξεμβούργο και αντιπροσωπείες σε όλες τις πρωτεύουσες των κρατών μελών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελείται από 28 επιτρόπους (ένας πρόεδρος και 27 επίτροποι) ένας από κάθε κράτος μέλος της Ε.Ε. οι οποίοι αποτελούν την πολιτική ηγεσία της Επιτροπής. Η θητεία της Επιτροπής ισχύει για 5 χρόνια. Κάθε Επίτροπος αναλαμβάνει την ευθύνη για συγκεκριμένους Τομείς πολιτικής σύμφωνα με τα καθήκοντα που του αναθέτει ο Πρόεδρος της Επιτροπής. Αρχικά οι επίτροποι ήταν 9 αλλά μετά ο αριθμός τους αυξήθηκε σταδιακά σε 13, 14, 17, 20, 25. 27 και 28 μετά την διεύρυνση. Ό λόγος για τον οποίο δεν υπήρχε ισότητα μεταξύ των αριθμό των επιτρόπων και τον αριθμό των κρατών μελών πριν από το 2004 είναι ότι τα μεγάλα κράτη (Γαλλία, Γερμανία, Αγγλία, Ισπανία και Ιταλία) είχαν από 2 επιτρόπους. Στην συνεχεία και για να μην είναι υπερβολικός ο αριθμός των επιτρόπων, στην Σύνοδο Κορυφής της Νίκαιας το 2000 αποφασίστηκε ότι από τις αρχές του 2005 όλα τα κράτη - μέλη θα διαθέτουν από ένα επίτροπο. Σε Διακυβερνητική Διάσκεψη που ακολούθησε και παρήγαγε τη Συνθήκη της Λισαβόνας, αποφασίστηκε ότι από το 2014 ο αριθμός των επιτρόπων να είναι τα δύο τρίτα του αριθμού των κρατών μελών, πλην όμως αυτό δεν έγινε, στην προσπάθεια για να πεισθούν οι Ιρλανδοί να ψηφίσουν <ΝΑΙ> στο δεύτερο δημοψήφισμα για την κύρωση της Συνθήκης που έγινε στην Ιρλανδία. Έκτοτε η διάταξη της συνθήκης για ένα επίτροπο για κάθε κράτος μέλος ισχύει.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προτείνει έναν υποψήφιο πρόεδρο της Επιτροπής ο οποίος πρέπει να εγκριθεί από την πλειοψηφία των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σε περίπτωση που τα μέλη του Κοινοβουλίου απορρίψουν τον υποψήφιο, το Συμβούλιο πρέπει να προτείνει άλλον εντός ενός μηνός. Ο εκλεγείς

πρόεδρος επιλέγει τους επιτρόπους μεταξύ των υποψηφίων που προτείνουν τα κράτη μέλη και αποφασίζει ποιους τομείς πολιτικής θα τους αναθέσει. Ο κατάλογος των επιτρόπων υποβάλλεται στη συνέχεια για έγκριση πρώτα στο Συμβούλιο των Υπουργών και στη συνέχεια στο Κοινοβούλιο. Εφόσον εγκριθεί από το Κοινοβούλιο, η νέα Επιτροπή διορίζεται επίσημα από το Συμβούλιο.

Τα μέλη της Επιτροπής μέχρι το τέλος της θητείας τους ως ανεξάρτητες και ανεπηρέαστες προσωπικότητες υποχρεούνται:

- Να ασκούν τα καθήκοντα τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας και συγκεκριμένα δεν δέχονται ούτε ζητούν υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή άλλον εξωτερικό φορέα.
- Να μην ασκούν οποιαδήποτε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα αμειβόμενη ή μη.

Μέλος της Επιτροπής δύναται να απαλλάσσεται των καθηκόντων του από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, κατόπιν αιτήσεως του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή της ίδιας της Επιτροπής σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων του ή αν έχει διαπράξει βαρύ παράπτωμα.

Για την καθημερινή λειτουργία της Επιτροπής μεριμνά το προσωπικό της (διοικητικοί υπάλληλοι, νομικοί, οικονομολόγοι, μεταφραστές, διερμηνείς, γραμματείς κ.λπ.) που είναι κατανεμημένο σε διάφορες υπηρεσίες, γνωστές ως γενικές διευθύνσεις (ΓΔ). Ο όρος <Επιτροπή> μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο για τους 28 επιτρόπους όσο και για το μόνιμο προσωπικό ή και για το ίδιο το θεσμικό όργανο.

Η σύνθεση της Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελείται:

1. Τον Πρόεδρο,
2. Πρώτο Αντιπρόεδρο Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής ασφάλειας,
3. Αντιπρόεδρο Δικαιοσύνης, Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ιθαγένειας,
4. Αντιπρόεδρο Ανταγωνισμού,
5. Αντιπρόεδρο Μεταφορών,
6. Αντιπρόεδρο Ψηφιακών Τεχνολογιών,

7. Αντιπρόεδρο Βιομηχανίας και Επιχειρηματικότητας,
8. Αντιπρόεδρο Διοργανικών Σχέσεων και Διοίκησης,
9. Αντιπρόεδρο Οικονομικών, Νομισματικών Υποθέσεων και Ευρώ,
10. Επίτροπο Περιβάλλοντος,
11. Επίτροπο Ανάπτυξης,
12. Επίτροπο Εσωτερικής Αγοράς και Υπηρεσιών,
13. Επίτροπο Εκπαίδευσης, Πολιτισμού Πολυγλωσσίας και Νεολαίας,
14. Επίτροπο Φορολογίας, Τελωνείων, Στατιστικών, Εσωτερικού Ελέγχου και Καταπολέμησης της Απάτης,
15. Επίτροπος Εμπορίου,
16. Επίτροπος Έρευνας, Καινοτομίας και Επιστήμης,
17. Επίτροπος Δημοσιονομικού Προγραμματισμού και Προϋπολογισμού,
18. Επίτροπος Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας,
19. Επίτροπος Διεθνούς Συνεργασίας, Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Αντιμετώπισης Κρίσεων,
20. Επίτροπος Ενέργειας,
21. Επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής,
22. Επίτροπος για το Κλίμα,
23. Επίτροπος για την Διεύρυνση και Πολιτικής Γειτονίας,
24. Επίτροπος Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης,
25. Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων,
26. Επίτροπος Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης,
27. Επίτροπος Υγείας και Πολιτικής Καταναλωτών,
28. Επίτροπος Υγείας και
29. Επίτροπος Πολιτικής Καταναλωτών.
30.

3. <u>Αρμοδιότητες και Σκοπός της Ευρωπαϊκής Επιτροπή</u>

Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 1 της ΣυνΘΕΕ <Το κοινό συμφέρον της Ε.Ε. προάγεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αναλαμβάνει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες για τον σκοπό αυτό>. Η επιτροπή είναι επιφορτισμένη με την ευθύνη να προτείνει μέτρα τα οποία μεταξύ άλλων να προωθήσουν την ανάπτυξη της Ε.Ε. και ενδεικτικό της ευρύτητας της εν λόγω αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι το γεγονός ότι το 2008 διατύπωσε μεταξύ άλλων 420 προτάσεις

για οδηγίες, κανονισμούς και αποφάσεις και 10 συστάσεις. Επίσης υπέβαλε 318 ανακοινώσεις και εκθέσεις.

Η Επιτροπή εκπροσωπεί και αλληλοϋποστηρίζει τα συμφέροντα της Ε.Ε. στο σύνολό της ως επίσης επιβλέπει και υλοποιεί τις πολιτικές της:

- Προτείνοντας νέους νόμους στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο,
- Διαχειρίζεται τον προϋπολογισμό της ΕΕ κατανέμοντας τα διαθέσιμα κονδύλια.
- Μεριμνώντας για την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ.
- Εκπροσωπώντας την ΕΕ στη διεθνή σκηνή, για παράδειγμα διεξάγοντας διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών.

Οι αρμοδιότητες της Ε.Ε. μπορούν να ομαδοποιηθούν στις εξής έξι μεγάλες κατηγορίες.

1) Εισηγητής και υπεύθυνος ανάπτυξης των πολιτικών και της νομοθεσίας
2) Εκτελεστικές λειτουργίες
3) Θεματοφύλακας του νομικού πλαισίου
4) Εκπρόσωπος και διαπραγματευτής στο εξωτερικό
5) Διαμεσολαβητής και συμφιλιωτής
6) Υποστηρικτής του γενικού συμφέροντος

I. <u>Υποβολή Νομοθετικών Προτάσεων</u>

Η Επιτροπή έχει το <δικαίωμα της πρωτοβουλίας>, μπορεί δηλαδή να προτείνει νέους νόμους για να προστατεύσει τα συμφέροντα της Ε.Ε. και των πολιτών της. Αυτό το κάνει μόνο για θέματα που δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. (αρχή της επικουρικότητας). Όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μια νομοθετική πράξη, προσπαθεί να ικανοποιήσει όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα συμφερόντων. Επίσης, ζητά τη γνώμη εμπειρογνωμόνων που μετέχουν στις διάφορες επιτροπές και ομάδες εργασίας της, ώστε να εξασφαλίσει την δέουσα ρύθμιση όλων των τεχνικών λεπτομερειών. Πραγματοποιεί επίσης δημόσιες διαβουλεύσεις. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής καταρτίζουν μια νομοθετική πρόταση.

Εάν με την πρόταση αυτή συμφωνούν τουλάχιστον οι 14 από τους 28 Επιτρόπους, η πρόταση υποβάλλεται στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Αφού συζητήσουν και ενδεχομένως τροποποιήσουν την πρόταση, τα δύο αυτά όργανα αποφασίζουν εάν θα την εγκρίνουν ώστε να γίνει νόμος.

II. Διαχείριση του προϋπολογισμού της Ε.Ε. και κοινοτική κατανομή των κονδυλιών

Μαζί με το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, η Επιτροπή καθορίζει τις μακροπρόθεσμες προτεραιότητες για τις δαπάνες της Ε.Ε. στο λεγόμενο <δημοσιονομικό πλαίσιο>. Καταρτίζει επίσης τον ετήσιο προϋπολογισμό που υποβάλλεται προς έγκριση στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, και παρακολουθεί με ποιο τρόπο δαπανώνται τα κονδύλια της Ε.Ε. π.χ. από οργανισμούς, εθνικές και περιφερειακές αρχές. Η διαχείριση του προϋπολογισμού από την Επιτροπή ελέγχεται εξονυχιστικά από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η Επιτροπή διαχειρίζεται τα κονδύλια για τις πολιτικές της Ε.Ε. (π.χ. για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη) καθώς και προγράμματα όπως το Erasmus (ανταλλαγές φοιτητών).

III. Εφαρμογή του δικαίου της Ε.Ε.

Η Επιτροπή ως ο θεματοφύλακας των Συνθηκών, ελέγχει κατά πόσο κάθε κράτος μέλος εφαρμόζει το δίκαιο της Ε.Ε. υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου της Ε.Ε. και αν γίνετε ορθή εφαρμογή του υπερεθνικού δικαίου. Εάν μια κυβέρνηση αδυνατεί να εφαρμόσει το δίκαιο της Ε.Ε., ζητεί αρχικά με επιστολή της από αυτήν να επιλύσει ή διορθώσει το πρόβλημα. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει συμμόρφωση τότε παραπέμπει την υπόθεση στο Δικαστήριο όπου το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει κυρώσεις και οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές για τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε..

IV. Εκπροσώπηση της Ε.Ε. στη διεθνή σκηνή

Η Επιτροπή εκπροσωπεί όλα τα κράτη της Ε.Ε. σε διεθνείς οργανισμούς όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορείου και διαπραγματεύεται επίσης διεθνείς συμφωνίες για λογαριασμό της Ε.Ε. όπως τη Συμφωνία Cotonou (με αντικείμενο την αναπτυξιακή βοήθεια και το εμπόριο μεταξύ της Ε.Ε. και των

αναπτυσσόμενων χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού Ωκεανού).

Εικόνα 4: Έμβλημα της Ευρωπαικής Επιτροπής

Κεφάλαιο τέταρτο

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

1. Ιστορία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι το ανώτατο πολιτικό όργανο της Ε.Ε και για αυτό το λόγω οι συνεδριάσεις του ονομάζονται <σύνοδοι κορυφής>. Η πρώτη συνάντηση πραγματοποιήθηκε το 1957 στο Παρίσι και από την πρώτη στιγμή φάνηκε πόσο χρήσιμη ήταν. Η διάσκεψη των Παρισίων που έγινε το 1974 υπήρξε πολύ σημαντική ως προς την εξέλιξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και για πρώτη φορά θεσπίστηκε η περιοδικότητα ως προς τη σύγκληση του και σκιαγραφήθηκαν οι κυριότεροι στόχοι και οι αρμοδιότητες του. Στην αρχή συνεδρίαζε δύο φορές τον χρόνο, μία τον Ιούνιο και μία τον Δεκέμβριο και είχε μόνο διαδικαστικό χαρακτήρα ενώ αργότερα εξελίχθηκε σε φορέα που καθορίζει τους στόχους και τις προτεραιότητες της Ε.Ε.. Στην διακήρυξη της Στουτγάρδης που ακολούθησε το 1983 έγινε πολύ ξεκάθαρα και ξεδιάλυνε ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Έλαβε δε επίσημη μορφή το 1992 με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, στην οποία καθορίστηκε η λειτουργία του, δηλ. ότι παρέχει στην Ένωση την αναγκαία για την ανάπτυξή της ώθηση και καθορίζει τους γενικούς της πολιτικούς προσανατολισμούς. Από την 1/12/2009 βάση της Συνθήκης της Λισσαβόνας έγινε ένα από τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε..

2. Έδρα και Σύνθεση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Σήμερα το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνεδριάζει τέσσερεις φορές τον χρόνο και αν παραστεί ανάγκη ο Πρόεδρος του Συμβουλίου μπορεί να συγκαλέσει και έκτακτη σύνοδο. Αποτελεί το κατεξοχήν διακυβερνητικό όργανο της Ε.Ε. αφού σε αυτό μετέχουν οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων όλων των κρατών μελών της Ε.Ε., ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ο οποίος προεδρεύει στις συσκέψεις. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μετέχει επίσης η ύπατη εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Ασφάλειας. Συνέρχεται για να συνεδριάσει δύο φορές το εξάμηνο από τους αρχηγού του κράτους ή της κυβέρνησης που έχει την προεδρία της Ε.Ε. υπό την προεδρία του μόνιμου προέδρου του οργάνου. Οι πρόεδροι του

Συμβουλίου και της επιτροπής και η ύπατη εκπρόσωπος για θέματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς και τις προτεραιότητες της Ε.Ε.. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει ένα πολύ σημαντικό ρόλο: Πρώτο ορίζει τη γενική κατεύθυνση και τις προτεραιότητες της Ένωσης και δεύτερο εξετάζει περίπλοκα και ευαίσθητα θέματα που δεν είναι δυνατό να επιλυθούν σε κατώτερο επίπεδο διακυβερνητικής συνεργασίας. Αν και ασκεί μεγάλη επιρροή στον καθορισμό της πολιτικής ατζέντας της Ε.Ε., δεν έχει νομοθετική εξουσία.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκλέγει τον πρόεδρό του από τα μέλη του με ειδική πλειοψηφία για δυόμισι έτη, η δε θητεία του οποίου μπορεί να ανανεωθεί για μία επιπλέον φορά. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να κληθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προς ακρόαση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται κανονικά στις Βρυξέλλες, στο κτίριο JustusLipsius.

3. Αρμοδιότητες Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Την ευθύνη συντονισμού των εργασιών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου την έχει ο Πρόεδρος του ο οποίος αναλαμβάνει να συγκαλεί και προεδρεύει των συνεδριάσεων του Συμβουλίου και αποτελεί τον εκπρόσωπο τόσο του Συμβουλίου όσο και γενικότερα της Ε.Ε. στον υπόλοιπο κόσμο. Μαζί με τον Ύπατο Εκπρόσωπο της Ε.Ε. είναι αυτοί που εκπροσωπούν την Ένωση σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας Ο πρόεδρος εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για μια θητεία δυόμισι ετών που μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι μια θέση απασχόλησης πλήρους ωραρίου και ο Πρόεδρος δεν μπορεί ταυτόχρονα να ασκεί οποιοδήποτε εθνικό αξίωμα.

4. Αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς και τις προτεραιότητες της Ε.Ε.. Είναι ο αρχιτέκτονας του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 1 της ΣυνΘΕΕ η βασικότερη αρμοδιότητα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι <να παρέχει στην Ένωση ώθηση για την ανάπτυξη και να καθορίζει τους γενικούς της πολιτικούς

προσανατολισμούς και προτεραιότητες και λύνει τα πιο σημαντικά προβλήματα της ευρωπαϊκής οικοδόμησης > χωρίς να ασκεί όμως νομοθετική εξουσία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι πάνω απ' όλα ένας χώρος όπου οι ηγέτες των κρατών μελών ανταλλάσσουν ελεύθερα και άτυπα τις απόψεις τους. Η ισχυρή του δύναμη είναι η έλλειψη γραφειοκρατίας και τυπικότητας, που επιτρέπουν τη δημιουργία ενός συναδελφικού πνεύματος μεταξύ των πολιτικών ηγετών της Ευρώπης. Ένας θεσμός που μπορεί να πάρει <πακέτα αποφάσεων> και που μπορεί να ξεφύγει από τη γραφειοκρατία που παραλύει συχνά τις εργασίες του Συμβουλίου των υπουργών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προωθεί συχνά τα δύσκολα πολιτικά και οικονομικά θέματα που έχουν περιπλεχθεί στο επίπεδο των υπουργών. Έλυσε πολλά προβλήματα που απειλούσαν την αλληλεγγύη και την πρόοδο της κοινότητας, έδωσε το έναυσμα για νέες κοινές πολιτικές και συντόνισε την εξωτερική πολιτική των κρατών μελών σε καυτά ευρωπαϊκά και παγκόσμια προβλήματα.

Οι εξουσίες και αρμοδιότητες του Συμβουλίου εξειδικεύονται ως ακολούθως:

Θεσμικές

Ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας

Οικονομική διακυβέρνηση και πολυετές Δημοσιονομικό πλαίσιο

5. <u>Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας.</u>

Από το 1990 η εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο των συνόδων κορυφής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και οι αποφάσεις που λαμβάνει αφορούν:

- Τη διεθνή ασφάλεια και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.
- Την Ευρωπαϊκή πολιτική γειτονίας και τις σχέσεις με τη Ρωσία και
- Τις σχέσεις με τις μεσογειακές χώρες και τις σχέσεις με τις χώρες της Μέσης Ανατολής.

Από τον Δεκέμβριο του 1999 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε την ενδυνάμωση της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας αναπτύσσοντας στρατιωτικά και μη στρατιωτικά μέσα διαχείρισης κρίσεων και το 2003 στο Συμβούλιο των Βρυξελλών ενέκρινε την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφάλειας.

Εικόνα 5:Αρχηγοί μελών του Ευρωπαικού Συμβουλίου

Κεφάλαιο Πέμπτο

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1. Ιστορία του Δικαστηρίου της Ε.Ε.

Ο ρόλος του Δικαστηρίου, Court of Justice, (ΔΕΕ) το οποίο ιδρύθηκε το 1952 από την ιδρυτική Συνθήκη της ΕΚΑΧ μέσα από την πρακτική και την πορεία του προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση γνώρισε μία πολύ σημαντική και πολυεπίπεδη εξέλιξη. Το Δικαστήριο διασφαλίζει την ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της Ε.Ε. σε όλα τα κράτη μέλη της. Είναι ο θεματοφύλακας της τήρησης του δικαίου της Ένωσης κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του.

Μέχρι την Συνθήκη της Λισσαβόνας το θεσμικό δικαιοδοτικό όργανο της Ε.Ε. ήταν το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ). Ακολούθως η Ενιαία Ευρωπαϊκή πράξη ίδρυσε και προσάρτησε στο ΔΕΚ το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το οποίο επικουρούσε το Δικαστήριο στην άσκηση των καθηκόντων του και δίκαζε τις υποθέσεις σοβαρού ενδιαφέροντος. Με τη συνθήκη της Λισσαβόνας το ΔΕΚ μετονομάστηκε σε Δικαστήριο της Ε.Ε. Είναι διαφορετικό από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ). Βάση της Συνθήκης της Λισσαβόνας το Δικαστήριο της Ε.Ε. θα περιλαμβάνει το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο και το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης. Η ονομασία <Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης> ορίζει και τους δύο βαθμούς της δικαστικής εξουσίας. Η ανώτατη αρχή ορίζεται με την ονομασία «Δικαστήριο» και το Πρωτοδικείο μετονομάστηκε <Γενικό Δικαστήριο>. Το Δικαστήριο διευθετεί τις νομικές διαφορές μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. Φυσικά πρόσωπα, εταιρείες και οργανισμοί μπορούν επίσης να προσφύγουν στο Δικαστήριο, εάν θεωρούν ότι τα δικαιώματά τους δεν έχουν γίνει σεβαστά από κάποιο όργανο της Ε.Ε..

2. Σύνθεση και λειτουργία του δικαστηρίου

Η έδρα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου από την ημέρα ίδρυσης του μέχρι και σήμερα είναι το Λουξεμβούργο. Το ΔΕΕ αποτελείται σήμερα από τρία δικαστήρια: το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο (σημερινή ονομασία του Πρωτοδικείου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΠΕΚ) και το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της Ε.Ε.. Όλα τα δικαστήρια έχουν την έδρα τους στο Λουξεμβούργο.

Βάση της ΣυνΘΕΕ το Δικαστήριο απαρτίζεται από ένα δικαστή από κάθε κράτος μέλος και επικουρείται από οκτώ γενικούς εισαγγελείς των οποίο το έργο είναι να διατυπώνουν δημοσίως και με πλήρη αμεροληψία προτάσεις για τις υποθέσεις που εκδικάζονται από το Δικαστήριο. Για λόγους αποτελεσματικότητας το Δικαστήριο σπάνια συνεδριάζει σε ολομέλεια. Συνήθως συνέρχεται σε <τμήμα μείζονος σύνθεσης> με δεκατρείς μόνο δικαστές ή σε τμήματα πέντε ή τριών δικαστών. Το Γενικό Δικαστήριο απαρτίζεται από έναν τουλάχιστον δικαστή ανά κράτος μέλος, πράγμα που σημαίνει ότι ο αριθμός των δικαστών του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να είναι ανώτερος από τον αριθμό των κρατών μελών.

Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς του Δικαστηρίου και οι δικαστές του Γενικού Δικαστηρίου διορίζονται βάση κοινής συμφωνίας των κυβερνήσεων των κρατών μελών μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εχέγγυα ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για διορισμό στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους. Αυτοί διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για έξι έτη και μπορούν να διορίζονται εκ νέου. Επίσης, κάθε τρία χρόνια γίνεται μία μερική ανανέωση των δικαστών, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια του δικαστηρίου.

3. <u>Αρμοδιότητες του Δικαστηρίου της Ε.Ε.</u>

Η σημασία των αρμοδιοτήτων του ΔΕΕ φαίνεται μέσα από τις συνθήκες: α) για τους πρόσφυγες που ασκούνται από κράτος μέλος, θεσμικό όργανο ή φυσικά ή νομικά πρόσωπα, β) προδικαστικός, κατόπιν αιτήματος εθνικών δικαστηρίων, επί

της ερμηνείας του δικαίου ή επί του κύρους των πράξεων που εκδόθηκαν από τα θεσμικά όργανα, γ) επί των λοιπών περιπτώσεων που προβλέπονται στις Συνθήκες. Στο ΔΕΕ μπορούν να προσφύγουν φυσικά πρόσωπα, εταιρείες ή / και οργανισμοί, εάν θεωρούν ότι τα δικαιώματά τους δεν έχουν γίνει σεβαστά από κάποιο όργανο της Ε.Ε..

Το έργο του Δικαστηρίου είναι εξαιρετικά μεγάλο αφού είναι υποχρεωμένο να ασκεί πάρα πολλά καθήκοντα μέσω του διοικητικού δικαστηρίου, ποινικού δικαστηρίου, εσωτερικού διοικητικού δικαστηρίου, διεθνές δικαστηρίου, συνταγματικού δικαστηρίου και δικαστηρίου αστικής δικαιοδοσίας.

Μερικά από τα καθήκοντα του Δικαστηρίου είναι να επιλύει διαφορές μεταξύ κρατών μελών, επιλύει διαφορές μεταξύ ενωσιακών οργάνων και κρατών μελών, λειτουργεί ως συνταγματικό, επιλύει διαφορές μεταξύ κοινοτικών οργάνων ή κοινοτικών οργάνων και κρατών μελών, παρέχει την έγκυρη ερμηνεία σε σχέση με το ακριβές περιεχόμενο των ιδρυτικών Συνθηκών.

Επίσης, 1) ελέγχει τη νομιμότητα των νομοθετικών πράξεων, των πράξεων του Συμβουλίου, της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και των πράξεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που παράγουν νομικά αποτελέσματα έναντι τρίτων. 2) Ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις να ασκεί προσφυγή κατά των πράξεων των οποίων είναι αποδέκτης ή που το αφορούν άμεσα και ατομικά, καθώς και κατά των κανονιστικών πράξεων που το αφορούν άμεσα χωρίς να περιλαμβάνουν εκτελεστικά μέτρα. 3) Ως η ανώτατη δικαστική εξουσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ερμηνεύει με συνέπεια και ομοιομορφία το ευρωπαϊκό δίκαιο. Επιβάλλει τον σεβασμό του απ' όλα τα κράτη μέλη και τους υπηκόους των. Εκτός από τη φυσική τάση των κυβερνήσεων να ερμηνεύουν αυτό το δίκαιο σύμφωνα με τα συμφέροντά των κρατών τους, είναι ένα δίκαιο νέο και όχι πολύ γνωστό. Γι' αυτό οι εθνικοί δικαστές, που είναι και οι πρωτοβάθμιοι κριτές των

κανόνων και των συμπεριφορών ως προς το ευρωπαϊκό δίκαιο, μπορούν να στρέφονται στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο με προδικαστικές προσφυγές για να ζητήσουν μιαν ερμηνεία ή εκτίμηση της ισχύος των διατάξεων του ευρωπαϊκού δικαίου. 4) Το Δικαστήριο έχει πλήρη δικαιοδοσία για την εκδίκαση των υποθέσεων που σχετίζονται με τον σεβασμό ή την ερμηνεία των ευρωπαϊκών κανόνων περί ανταγωνισμού.Οι επιχειρήσεις στις οποίες επιβάλλεται ποινή από την Επιτροπή για παράβαση αυτών των κανόνων, μπορούν να εφεσιβάλλουν την απόφαση της Επιτροπής ενώπιον του Δικαστηρίου. Αυτό εκφράζεται τόσο επί της βασιμότητας της απόφασης της Επιτροπής όσο και επί της ορθότητας της ποινής που επιβλήθηκε στην επιχείρηση. 5) Το Δικαστήριο εκδικάζει επίσης τις υποθέσεις που αφορούν την αστική ευθύνη της Ένωσης για βλάβες που έχουν προκληθεί από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων ή των εντεταλμένων απ' αυτήν ατόμων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. 6) Στο δικαιοδοτικό πεδίο το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των ευρωπαϊκών νομικών πράξεων. Προσφυγές ακύρωσης μπορούν να εισαχθούν εναντίον των πράξεων των νομοθετικών οργάνων από ένα κράτος μέλος ή από άλλο όργανο της Ένωσης, ή και από ιδιώτες. Αυτές οι προσφυγές επιδιώκουν την ακύρωση των πράξεων που είναι αντίθετες στο πνεύμα ή το γράμμα των Συνθηκών, που ξεπερνούν τις αρμοδιότητες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων ή που δεν σέβονται το ευρωπαϊκό δίκαιο. 7) Το Δικαστήριο είναι επίσης αρμόδιο για να κρίνει τις προσφυγές εναντίον κρατών μελών που δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους.Οι προσφυγές για παράβαση μπορούν να γίνουν από τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα από ένα κράτος μέλος ή από έναν ιδιώτη. Η προσφυγή στο Δικαστήριο είναι το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας παράβασης μετά την ανεπιτυχή κλήση από την Επιτροπή του κράτους μέλους να συμμορφωθεί με το ευρωπαϊκό δίκαιο. Το Δικαστήριο λύει έτσι τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Εαν το κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου, η Επιτροπή εισάγει νέα προσφυγή για παράβαση, οπότε το Δικαστήριο διαπιστώνει τη μη συμμόρφωση του κράτους προς την αρχική απόφαση.

Το Δικαστήριο εκδίδει αποφάσεις για υποθέσεις που τίθενται ενώπιο του. Οι πέντε συνηθέστεροι τύποι υποθέσεων είναι:

1. αιτήσεις έκδοσης προδικαστικών αποφάσεων – όταν εθνικά δικαστήρια ζητούν από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει ένα σημείο του δικαίου της Ε.Ε.
2. προσφυγές επί παραβάσεων – κατά κυβερνήσεων χωρών της Ε.Ε. λόγω μη εφαρμογής του δικαίου της Ε.Ε.
3. προσφυγές ακύρωσης – κατά νόμων της ΕΕ που θεωρείται ότι παραβιάζουν τις Συνθήκες της Ε.Ε. ή θεμελιώδη δικαιώματα
4. προσφυγές επί παραλείψει κατά θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. που δεν λαμβάνουν τις απαιτούμενες αποφάσεις
5. ευθείες προσφυγές από φυσικά πρόσωπα, εταιρείες ή οργανισμούς κατά αποφάσεων ή ενεργειών της Ε.Ε.

Εικόνα 6: Κτίριο Δικαστηρίου Ε.Ε.

Κεφάλαιο Έκτο

Οικονομικά Θεσμικά Όργανα

Α. Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

1. Ιστορία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) είναι συμβουλευτικό όργανο της Ε.Ε το οποίο ιδρύθηκε το 1957 και παρέχει εμπειρογνωμοσύνη στα μεγάλα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.: την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αρχικώς της σκοπός ήταν για να εκφράζονται μέσω της οι απόψεις πάνω σε διάφορα ζητήματα της Ε.Ε.. Ένα από τα κυριότερα καθήκοντα της ΕΟΚΕ είναι να λειτουργεί και ως γέφυρα μεταξύ των διάφορων θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. από τη μια και της κοινωνίας των πολιτών, από την άλλη. Τα μέλη της ΕΟΚΕ, στις χώρες τους, εκπροσωπούν ένα ευρύ φάσμα εθνικών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών συμφερόντων. Τα μέλη της είναι οργανωμένα σε τρεις ομάδες: των Εργοδοτών, των Μισθωτών και των Διάφορων Δραστηριοτήτων.

2. Αποστολή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η αποστολή της είναι:

- Την παροχή συμβουλών προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είτε μετά από αίτημα τους είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της ιδίας.
- Την ενθάρρυνση των φορέων που εντάσσονται στην κοινωνία πολιτών για μεγαλύτερη συμμετοχή στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων εντός της Ε.Ε..
- Την ενδυνάμωση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών σε χώρες που δεν είναι μέλη της Ε.Ε. καθώς και τη συνδρομή για δημιουργία συμβουλευτικών δομών στις χώρες αυτές.

3. Σύνθεση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Η ΕΟΚΕ αποτελείται από πρόσωπα τα οποία εκπροσωπούν ομάδες οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων από όλη την Ευρώπη. Η επιλογή τους γίνεται από τις εθνικές κυβερνήσεις και διορίζονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η θητεία τους είναι για πέντε χρόνια και μπορεί να γίνει ανανέωσης. Η ΕΟΚΕ εκλέγει τον πρόεδρο και τους δύο αντιπροέδρους των οποίων η θητεία έχει διάρκεια 2½ χρόνια. Τα μέλη της ΕΟΚΕ δεν έχουν μισθοδοσία όμως λαμβάνουν επιδόματα για την κάλυψη των εξόδων τόσο των ταξιδιών όσο και της διαμονής τους για τις συνεδριάσεις που λαμβάνουν μέρος. Ο αριθμός των μελών της από κάθε κράτος μέλος είναι ανάλογος του πληθυσμού του κάθε κράτους. Η ΕΟΚΕ συνεδριάζει εννέα φορές τον χρόνο σε συνόδους ολομέλειας στις Βρυξέλλες, όπου εγκρίνονται οι γνωμοδοτήσεις με απλή πλειοψηφία.

Η ΕΟΚΕ προβαίνει πρώτα σε προετοιμασία για τις συνόδους ολομέλειας χωρίζοντας τα θέματα της στα πιο κάτω τμήματα και επιτροπές τα όποια έχουν επικεφαλής μέλη της ΕΟΚΕ και υποστηρίζονται από την Γενική Γραμματεία της ΕΟΚΕ.

1) Το τμήμα <Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή>,
2) Το τμήμα <Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση>,
3) Το τμήμα <Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές και κοινωνία των πληροφοριών>,
4) Το τμήμα <Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη>,
5) Το ειδικευμένο τμήμα <Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου και περιβάλλον>,
6) Το τμήμα <Εξωτερικές σχέσεις> και
7) Η Συμβουλευτική Επιτροπή Βιομηχανικών Μεταλλαγών.

Εικόνα 7: Χώρος συνεδριάσεων Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Β. Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

1. Ιστορία της Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.) ιδρύθηκε το 1998 και αποτελεί όργανο κεντρικής σημασίας για τη λειτουργία της Νομισματικής Ένωσης αφού είναι μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες του κόσμου, έχοντας την αρμοδιότητα της ρύθμισης της νομισματικής πολιτικής της Ε.Ε. αλλά και του ευρώ, του ενιαίου νομίσματος το οποίο το διαχειρίζεται με βάση τη συνθήκη του Άμστερνταμ. Το ευρώ χρησιμοποιείται από περίπου 300 εκατομμύρια Ευρωπαίους σαν βασικό νόμισμα σε 18 κράτη – μέλη από τα 28, γνωστές και σαν ευρωζώνη. Τα γραφεία της βρίσκονται στην Φρανκφούρτη.

Το μοντέλο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στηρίζεται σε αυτό της γερμανικής Bundesbank και της επίσης γερμανικής Landesbanken. Η Ε.Κ.Τ. διευθύνεται από ένα συμβούλιο με επικεφαλής τον πρόεδρο. Συμμετέχουν επίσης αντιπρόσωποι από τις κεντρικές τράπεζες των χωρών - μελών μέσω του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών. Ο βασικός στόχος της ΕΚΤ είναι να διατηρεί την αγοραστική δύναμη του ευρώ και συνεπώς τη σταθερότητα των τιμών στη ζώνη του ευρώ για την διατήρηση οικονομικής ανάπτυξης και ευημερίας στην Ε.Ε..

Η ΕΚΤ αναγνωρίζεται πλέον ως ένα από τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.. Αυτό το γεγονός όμως δεν αλλάζει ούτε και αναιρεί τον χαρακτήρα και την προσωπικότητα της τράπεζας η οποία λειτουργεί εντός του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), το οποίο περιλαμβάνει όλες τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών της Ε.Ε., ανεξάρτητα εάν είναι ή όχι μέλη της ευρωζώνης.

2. Αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η ΕΚΤ έχει να διαδραματίσει ένα πολύ σημαντικό ρόλο ως προς τις αρμοδιότητες που καλείται να ασκήσει στο νομισματικό και οικονομικό πεδίο η οποία μοιάζει ως μια εταιρεία αφού έχει νομική προσωπικότητα, έχει καταστατικό, έχει ίδια όργανα, ίδιο κεφάλαιο, κατέχει δε ιδιαίτερη θέση εντός του θεσμικού πλαισίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) της Ε.Ε..

Τα εσωτερικά βασικά της όργανα είναι το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και το γενικό συμβούλιο.

I. Το Διοικητικό Συμβούλιο. Ο Πρόεδρος μαζί με τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ διορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με θητεία για οκτώ χρόνια με δικαίωμα επανεκλογής. Οι διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών που έχουν ως νόμισμα το ευρώ και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής της Ε.Κ.Τ απαρτίζουν το διοικητικό συμβούλιο. Στις συνεδριάσεις του μπορεί να συμμετέχει ένα μέλος της επιτροπής χωρίς δικαίωμα ψήφου και ο πρόεδρος του συμβουλίου ο οποίος διατηρεί το δικαίωμα να υποβάλλει προτάσεις, οι οποίες εξετάζονται και ψηφίζονται από το διοικητικό συμβούλιο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ως το κατεξοχήν όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ: Καθορίζει τις κατευθυντήριες γραμμές και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις για την εκπλήρωση των καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί, διαμορφώνει τη νομισματική πολιτική της Ε.Ε., θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό οργάνωσης της ΕΚΤ και των οργάνων λήψεως αποφάσεων και ασκεί τις συμβουλευτικές αρμοδιότητες της ΕΚΤ.

II. Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι ένα όργανο το οποίο αποτελείται από εξαμελή επιτροπή, τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τέσσερα μέλη για θητεία οκτώ χρόνων χωρίς δικαίωμα ανανεώσεις. Ο διορισμός τους γίνεται με ειδική πλειοψηφία από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και είναι όλοι πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα. Πριν από την λήψη της απόφασης για διορισμό τους προηγείται σύσταση του

Συμβουλίου και διαβούλευση με το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η εκτελεστική επιτροπή αποτελεί το όργανο εκτέλεσης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ το οποίο: θέτει σε εφαρμογή τη νομισματική πολιτική σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και αποφάσεις που θεσπίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο δίδοντας τις απαραίτητες οδηγίες στις εθνικές κεντρικές τράπεζες, ασκεί τις εξουσίες που της έχει μεταβιβάσει το Διοικητικό Συμβούλιο και έχει την ευθύνη για την προετοιμασία των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβούλιου.

III. **<u>Το Γενικό Συμβούλιο.</u>** Αποτελείται από τον Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ καθώς επίσης και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των 28 κρατών μελών της Ε.Ε.. Δικαίωμα συμμετοχής αλλά χωρίς δικαίωμα ψήφου έχουν και τα υπόλοιπα τέσσερα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής.

Το Γενικό Συμβούλιο μπορεί να χαρακτηριστεί ως <μεταβατικό> όργανο το οποίο έχει αναλάβει την εκτέλεση των καθηκόντων που στο παρελθόν ασκούσε το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα. Επίσης, συμβάλλει στις συμβουλευτικές λειτουργίες της ΕΚΤ, στη συλλογή στατιστικών πληροφοριών και στην προετοιμασία των ετήσιων εκθέσεων της ΕΚΤ.

Στις αρμοδιότητες της ΕΚΤ συγκαταλέγονται τα εξής:

- ο καθορισμός βασικών επιτοκίων για την ευρωζώνη και ο έλεγχος της προσφοράς χρήματος
- η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεματικών της ευρωζώνης και η αγορά ή πώληση νομισμάτων όταν κρίνεται αναγκαία για τη διατήρηση της ισορροπίας των συναλλαγματικών ισοτιμιών
- η συμβολή στη διασφάλιση της κατάλληλης εποπτείας των κεφαλαιαγορών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τις εθνικές αρχές, καθώς και της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών

- η παροχή άδειας στις κεντρικές τράπεζες της ευρωζώνης να εκδίδουν χαρτονομίσματα του ευρώ
- η παρακολούθηση των τάσεων των τιμών και η αξιολόγηση του κινδύνου που αυτές συνεπάγονται για τη σταθερότητα των τιμών στην ευρωζώνη.

Εικόνα 8: Κτίριο Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Γ. Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Αρμοδιότητες της ΕΤΕπ

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ιδρύθηκε το 1958 με τη Συνθήκη της Ρώμης και η έδρα της είναι το Λουξεμβούργο. Αποτελεί το χρηματοδοτικό όργανο της Ε.Ε. αφού σκοπός της είναι η χρηματοδότηση των αναγκαίων έργων προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της Ε.Ε. όπως σιδηροδρομικές και οδικές αρτηρίες και αεροδρόμια. Επίσης, χορηγεί πιστώσεις για επενδύσεις μικρών επιχειρήσεων στην Ε.Ε. και για οικονομική ανάπτυξη στις υποψήφιες χώρες και τον αναπτυσσόμενο κόσμο.

Οι προτεραιότητες της ΕΤΕπ προς την Ε.Ε. είναι να στηρίζει:

- Τη συνοχή και τη σύγκλιση.
- Τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Την περιβαλλοντική αειφορία.
- Την καινοτομία.
- Την ανάπτυξη των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών και
- Την αειφόρο, ανταγωνιστική και ασφαλή ενέργεια.

Περαιτέρω, εκτός της Ε.Ε. στηρίζει τις πολιτικές αναπτύξεις και συνεργασίες της Ε.Ε. στις υποψήφιες για ένταξη χώρες, στις χώρες της Μεσογείου και της Ανατολικής Ευρώπης.

Η ΕΤΕπ είναι αυτόνομο όργανο και λαμβάνει όλες τις αποφάσεις που αφορούν πιστώσεις και δανεισμό και συνεργάζεται με τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε., η δε δραστηριότητα της ελέγχεται από την Ελεγκτική Επιτροπή. Τα όργανα λήψεως αποφάσεων είναι το Συμβούλιο Διοικητών, το Διοικητικό Συμβούλιο και η Διευθύνουσα Επιτροπή.

Το Συμβούλιο των Διοικητών. Αποτελείται από τους υπουργούς που διορίζονται από τα κράτη μέλη και συνήθως είναι οι Υπουργοί Οικονομικών. Ορίζει τις γενικές κατευθύνσεις της πιστωτικής πολιτικής της Τράπεζας, εγκρίνει τον ετήσιο ισολογισμό. Περαιτέρω ασκεί τα ακόλουθα καθήκοντα:

- Αποφασίζει για την αύξηση του εγγεγραμμένου κεφαλαίου.
- Καθορίζει τις βασικές αρχές για τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες της ΕΤΕπ.
- Εγκρίνει την χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων τα οποία πρόκειται να υλοποιηθούν συνολικά ή εν μέρει από την ΕΕ.
- Ορίζει τα μέλη της Ελεγκτικής Επιτροπής και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο. Αποτελείται από 28 τακτικά μέλη και 18 αναπληρωτές. Τα τακτικά μέλη διορίζονται για περίοδο πέντε ετών από το Συμβούλιο των Διοικητών. Όλα τα κράτη μέλη ορίζουν ένα διευθυντή όπως και η Επιτροπή. Περαιτέρω ασκεί τα ακόλουθα καθήκοντα:

- Αποφασίζει για την παροχή χρηματοδοτήσεων ιδίως υπό μορφή πιστώσεων και εγγυήσεων.
- Αποφασίζει για τη σύναψη δανείων.
- Αποφασίζει για τον καθορισμό των επιτοκίων για τα δάνεια καθώς και των προμηθειών και λοιπών επιβαρύνσεων.
- Διασφαλίζει ότι η διαχείριση της Τράπεζας είναι ορθή και σύμφωνη με τις διατάξεις των Συνθηκών και του καταστατικού και με τις γενικές κατευθύνσεις του Συμβουλίου των Διοικητών.

Η Διευθύνουσα Επιτροπή. Αποτελείται από εννέα μέλη: έναν πρόεδρο και οκτώ αντιπροέδρους οι οποίοι διορίζονται για περίοδο έξι ετών από το Συμβούλιο των Διοικητών με πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου και μπορεί να ανανεωθεί η θητεία τους. Η διευθύνουσα επιτροπή διασφαλίζει τη διαχείριση των καθημερινών υποθέσεων της ΕΤΕ.

Η Ελεγκτική Επιτροπή. Αποτελείται από έξι μέλη που διορίζονται από το Συμβούλιο των Διοικητών και εξετάζει σε ετήσια βάση το νόμιμο και κανονικό των πράξεων και των λογιστικών βιβλίων της ΕΤΕ. Επίσης, βεβαιώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις καθώς και κάθε οικονομική πληροφορία ακολουθούν πιστά την οικονομική πολιτική της ΕΤΕ.

Δ. Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

Το ΕΤΕ ιδρύθηκε με απόφαση του Συμβουλίου των διοικητών στις 25 Μαΐου 1993 και άρχισε να λειτουργεί το 1994. Το ΕΤΕ είναι χρηματοδοτικός οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που στηρίζει την οικονομική ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Το ΕΤΕ διαθέτει Εποπτικό Συμβούλιο, που αποτελείται από επτά μέλη, εκ των οποίων δύο εκπροσωπούν την Επιτροπή, τρία μέλη την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και δύο μέλη τα χρηματοδοτικά ιδρύματα των κρατών μελών. Η διαχείριση του Ταμείου πραγματοποιείται από τριμελή Χρηματοδοτική Επιτροπή, με τριμερή εκπροσώπηση. Το σώμα Διοικητικών της ΕΤΕπ αποφάσισε την αναμόρφωση του ΕΤΕ έτσι ώστε να το καταστήσουν εξειδικευμένο όργανο της ΕΤΕπ σχετικά με τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου. Η συνέλευση συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου Η συγκέντρωση όλων των δραστηριοτήτων επιχειρηματικού κινδύνου στο ΕΤΕ θα αυξήσει την χρηματοδοτική και λειτουργική αποδοτικότητα του τελευταίου και θα καταστήσει δυνατή την ανάληψη επιχειρήσεων σε έναν τομέα που απαιτεί υψηλή εξειδίκευση.

Το Ταμείο διευθύνεται και διοικείται από τα διοικητικά όργανα δηλαδή τη γενική συνέλευση, το διοικητικό συμβούλιο και το γενικό διευθυντή.

Η γενική συνέλευση αποτελείται από τα μέλη του Ταμείου, δηλαδή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η οποία εκπροσωπείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την ΕΤΕπ και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που περιέχονται στο παράρτημα του καταστατικού. Η συνέλευση συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο.

Λαμβάνει ιδίως τις αποφάσεις οι οποίες εξουσιοδοτούν το Ταμείο να διενεργεί τις χρηματοοικονομικές πράξεις ώστε να επιτευχθούν οι κοινοτικοί στόχοι.

Οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των ψήφων, εκτός εάν άλλως προβλέπεται από το παρόν καταστατικό. Η απαιτούμενη απαρτία για την πραγματοποίηση των γενικών συνελεύσεων επιτυγχάνεται όταν τα παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα μέλη κατέχουν τουλάχιστον το 50% του αναληφθέντος κεφαλαίου. Πρόεδρος της συνέλευσης είναι ο εκπρόσωπος του μέλους που κατέχει το μεγαλύτερο αριθμό μεριδίων. Η συνέλευση έχει επίσης το δικαίωμα να τροποποιεί τον αριθμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

Περαιτέρω:

- Εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό του Ταμείου·
- Αποφασίζει σχετικά με την εισδοχή νέων μελών·
- Εγκρίνει την ετήσια έκθεση που υποβάλλεται από το διοικητικό συμβούλιο·
- Εγκρίνει τον ετήσιο ισολογισμό και το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης·
- Καθορίζει τη διάθεση και τη διανομή των καθαρών εσόδων του Ταμείου·κ.λ.π.

Το Διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από επτά μέλη τα οποία διορίζονται από τη γενική συνέλευση και ορίζονται από τα μέλη του Ταμείου. Τα μέλη του Ταμείου ενεργούν εντελώς ανεξάρτητα και όσο το δυνατόν καλύτερα για τα συμφέροντα αυτού και ευθύνονται μόνον έναντι της γενικής συνέλευσης. Η θητεία τους είναι διετής και ανανεώσιμη και η προεδρία του διοικητικού συμβουλίου ασκείται από ένα από τα μέλη του. Το διοικητικό συμβούλιο συνέρχεται όποτε το απαιτούν τα συμφέροντα του Ταμείου και τουλάχιστον μια φορά κάθε ημερολογιακό τρίμηνο. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία, υπό τον όρο ότι τουλάχιστον τα μισά από τα μέλη του είναι παρόντα.

<u>Ο γενικός διευθυντής</u> διοικεί το Ταμείο εντελώς ανεξάρτητα, αλλά είναι υπεύθυνος έναντι του διοικητικού συμβουλίου. Διορίζεται για περίοδο πέντε ετών και μπορεί να ανανεωθεί. Είναι υπεύθυνος για την τρέχουσα διαχείριση του Ταμείου. Για το σκοπό αυτό, οφείλει ιδίως να ενεργεί σύμφωνα με τους προσανατολισμούς και τις κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζει το διοικητικό συμβούλιο, να υποβάλει στο διοικητικό συμβούλιο την ετήσια έκθεση του Ταμείου, να καταρτίζει με ευθύνη του τους ετήσιους λογαριασμούς του Ταμείου, να παρέχει στο διοικητικό συμβούλιο κάθε συμπληρωματική έκθεση ή σημείωμα που προβλέπεται στο καταστατικό.

Εικόνα 9: Κτίριο Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

Κεφάλαιο Έβδομο

Το Ευρωπαϊκό ελεγκτικό Συνέδριο

1. Ιστορία του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο ιδρύθηκε το 1977 και απέκτησε θεσμικό ρόλο με την συνθήκη του Μάαστριχτ το 1993. Ελέγχει τη χρηστή και νόμιμη διαχείριση των πόρων της Ε.Ε. Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από ένα μέλος για κάθε κράτος - μέλος της Ε.Ε., με εξαετή ανανεώσιμη θητεία και εδρεύει στο Λουξεμβούργο. Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου μεταξύ τους εκλέγουν τον πρόεδρο του για θητεία 3 χρόνων που μπορεί να ανανεωθεί. Ο πρόεδρος μεριμνά για σωστή και αποδοτική λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου και είναι ο κύριος εκπρόσωπος του. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει το δικαίωμα να ελέγχει κάθε πρόσωπο ή οργανισμό που χειρίζεται πόρους της Ε.Ε. Δεν διαθέτει, όμως, ίδιες νομικές εξουσίες. Εάν οι ελεγκτές ανακαλύψουν περιπτώσεις απάτης ή παρατυπίας ενημερώνουν την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

Ένα από τα σημαντικότερα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ετήσια έκθεση για το προηγούμενο δημοσιονομικό έτος. Το Κοινοβούλιο εξετάζει διεξοδικά την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου προτού αποφασίσει εάν θα εγκρίνει ή όχι τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή διαχειρίστηκε τον προϋπολογισμό.

2. Αρμοδιότητες Ελεγκτικού Συνεδρίου

Η κύρια αποστολή του είναι να ελέγχει ότι όλα τα εισοδήματα της Ε.Ε. έχουν εισπραχθεί και ότι όλα τα έξοδα έχουν γίνει με νόμιμο και κανονικό τρόπο. Ελέγχει επίσης τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και εξόδων κάθε οργάνου ή οργανισμού ιδρυομένου από την Ένωση, στο βαθμό που η ιδρυτική πράξη δεν αποκλείει τον έλεγχο αυτό. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του το Ελεγκτικό

Συνέδριο έχει πρόσβαση και έλεγχο σε κοινοτικές και εθνικού χαρακτήρα πληροφορίες. Το Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την εκτέλεση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί ευρύτητα μέσων ελέγχου, όπως πρόσβαση και εξέταση εγγράφων, επί τόπου έλεγχο στις εγκαταστάσεις των οργάνων και οργανισμών της Ε.Ε., έλεγχο εθνικών στοιχείων σε συνεργασία με τα αντίστοιχα εθνικά όργανα και πρόσβαση σε όλα τα απαραίτητα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων εφόσον δεν προβλέπεται ρητά το αντίθετο.

Ακόμα το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει γνωμοδοτικές αρμοδιότητες. Συγκεκριμένα μετά από σχετικό αίτημα από ένα άλλο θεσμικό όργανο δύναται να γνωμοδοτεί, ενώ συνεπικουρεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά τον έλεγχο σχετικά με την εκτέλεση του προϋπολογισμού. Επίσης ανά πάσα στιγμή το Ελεγκτικό Συνέδριο διατηρεί το δικαίωμα να υποβάλλει παρατηρήσεις στο δημοσιονομικό τομέα αλλά και για ευρύτερα ζητήματα, που σχετίζονται με τα οικονομικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τέλος πολύ σημαντική αρμοδιότητα που έχει το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι που καταρτίζει την ετήσια έκθεση του με την λήξη κάθε οικονομικού έτους, και την οποία διαβιβάζει στα άλλα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής ένωσης. Τα πορίσματα της έκθεσης αποτελούν αντικείμενο δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε. Με την έκθεση αυτή και την δήλωση ακριβείας των λογαριασμών, επιτρέπουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να απαλλάξει την επιτροπή από τυχόν ευθύνες στο πλαίσιο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Κεφάλαιο Όγδοο

Λοιπά Θεσμικά Όργανα και Διοργανικοί φορείς

Εκτός από τα βασικά θεσμικά όργανα τα οποία αναφέρονται ποιο πάνω, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει και άλλα υποδεέστερα όργανα όπως και ορισμένους άλλους διοργανικούς φορείς που διαδραματίζουν ειδικευμένο ρόλο:

- **Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΕΑS)**.

Επικουρεί τον Ύπατο Εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας.

- **Επιτροπή των Περιφερειών.**

Η Επιτροπή των Περιφερειών ιδρύθηκε το 1994 με τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και εκπροσωπεί την τοπική αυτοδιοίκηση και την περιφερειακή διοίκηση. Είναι το πιο νέο από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά ο ρόλος του είναι πολύ σημαντικός. Είναι ένα σώμα από αντιπροσώπους των τοπικών και περιφερειακών αρχών και οι οποίοι έχουν συμβουλευτικό ρόλο σε πολλά και διάφορα θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων**.

Η κύρια αποστολή της είναι να δανείζει χρήματα για έργα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, όπως σιδηροδρομικές και οδικές αρτηρίες, αεροδρόμια ή περιβαλλοντικά προγράμματα. Να χρηματοδοτεί τα επενδυτικά σχέδια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρέχει βοήθεια στις μικρές επιχειρήσεις μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων.

- **Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων**.

Ο ΕΕΠΔ δημιουργήθηκε το 2001, η θητεία του είναι για πέντε χρόνια και μπορεί να ανανεώσει την θητεία του. Ο ρόλος του ΕΕΠΔ είναι η Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας από θεσμικά όργανα της ΕΕ. Αρμοδιότητα του ΕΕΠΔ είναι να

διασφαλίζει ότι τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της .ΕΕ. σέβονται το δικαίωμα ιδιωτικής ζωής των πολιτών όταν επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

- **Υπηρεσία Εκδόσεων.**

  Δημοσιεύει πληροφορίες σχετικά με την Ένωση.

- **Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού.**

  Έχει την ευθύνη πρόσληψης προσωπικού για εργασία στα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.

- **Ευρωπαϊκή Σχολή Δημόσιας Διοίκησης**.

  Παρέχει κατάρτιση σε μέλη του προσωπικού της ΕΕ πάνω σε μία σειρά εξειδικευμένων θεμάτων.

Παράλληλα, έχουν συσταθεί και λειτουργούν ειδικευμένοι οργανισμοί οι οποίοι εκτελούν ορισμένα τεχνικά επιστημονικά ή διαχειριστικά καθήκοντα με στόχο την παροχή στήριξης στα κράτη - μέλη της Ε.Ε. και στους πολίτες. Οι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι νομικές οντότητες ανεξάρτητες από τα θεσμικά της όργανα, οι οποίες έχουν συσταθεί για την εκτέλεση συγκεκριμένων καθηκόντων βάσει του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αποκεντρωμένοι οργανισμοί επιτελούν τεχνικό, επιστημονικό ή διοικητικό έργο και βοηθούν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να χαράσσουν και να εφαρμόζουν πολιτικές. Επίσης, προάγουν τη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των εθνικών κυβερνήσεων συγκεντρώνοντας τεχνική και εξειδικευμένη εμπειρογνωσία τόσο από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης όσο και από τις εθνικές αρχές.

Οι οργανισμοί είναι οι ακόλουθοι:

1. Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (ACER)
2. Φορέας Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (BEREC)
3. Κοινοτικό Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών (CPVO)

4. Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία Εργασίας (EU-OSHA)
5. Ευρωπαϊκός οργανισμός για τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα εξωτερικά (FRONTEX)
6. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Λειτουργικής Διαχείρισης Συστημάτων ΤΠ (Ελευθερία, Ασφάλεια και Δικαιοσύνη) (eu-LISA)
7. Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO)
8. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας (EASA)
9. Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT)
10. Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC)
11. Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop)
12. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECHA)
13. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (AEE)
14. Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (EFCA)
15. Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA)
16. Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας (EUROFOUND)
17. Οργανισμός του ευρωπαϊκού GNSS (GSA)
18. Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE)
19. Ευρωπαϊκή Αρχή ασφαλίσεων και επαγγελματικών συντάξεων (ΕΑΑΕΣ)
20. Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA)
21. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA)
22. Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΝΤ)
23. Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA)

24. Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL)

25. Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (EUROPOL)

26. European Public Prosecutor's Office (in preparation) (EPPO)

27. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Σιδηροδρόμων (ERA)

28. Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ)

29. Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF)

30. Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA)

31. Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά (ΓΕΕΑ)

32. Single Resolution Board (in preparation) (SRB)

33. Η Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUROJUST)

34. Μεταφραστικό Κέντρο των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (CdT)

35. Οργανισμοί για την Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας

36. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EDA)

37. Ινστιτούτο Μελετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Ασφάλειας (EUISS)

38. Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUSC).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γιαννίτσης Τ., *Ελλάδα, η ένταξη στην ΟΝΕ και οι προκλήσεις του μέλλοντος,* Εκδόσεις Καστανιώτη, 2004.

Ευρωπαϊκές Κοινότητες*, Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, Ο οδηγός σας στα θεσμικά όργανα της ΕΕ.,* Εκδόσεις Ευρωπαϊκή Επιτροπή,Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας, 2007.

Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,Έκδοση Ιούλιος 2014.

Μούσης Ν.. *Ευρωπαϊκή Ένωση, δίκαιο, οικονομία, πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, 2011.

Σατλάνης Χ. Θεμελιώδεις, *Έννοιες & διαστάσεις της διεθνούς &ευρωπαϊκής έννομης τάξης,*Εκδόσεις Σακκουλα, 2005.

Σαχπεκίδου Ε, *Ευρωπαϊκή Ένωση Δίκαια και Δικαιοσύνη*, Εκδόσεις Σακουλά,1999,

Σκανδάμης Ν., *Λειτουργία των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Εκδόσεις Σάκκουλα. 2003.

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

http://europedirect.acci.gr/

http://www.europarl.europa.eu/portal/el.

http://www.sansimera.gr/articles/235.

https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/ce32120061229el00010331.pdf.

http://www.soc.aegean.gr/ext-files/gr/ekeo/gr-ekeo-eyropaiko-dikaio-grigoriou.pdf.

http://www.sansimera.gr/articles/235/320.

http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/004a50d310/Composition-of-Parliament.html.

http://eur-lex.europa.eu/browse/institutions/eu-parliament.html.

http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/4/1/3/?lang=gr&all=1&s=1&e=10.

http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_el.htm.

www.moi.gov.cy/moi/pio/pio.nsf/0/08879c24534b26f6c2257690002bb863?OpenDocument.

www.consilium.europa.eu/policies?lang=el.

http://www.europarl.europa.eu.

http://www.tovima.gr.

http://www.europedia.moussis.eu.

http://europa.eu/about-eu/eu-history/index-en.htm.
http://www.european-council.europa.eu/the-institution?lang=el

http://europedirect.pde.gov.gr/images/pubs/book,15.pdf

http://www.gr2014parliament.eu/Portals/6/PDFFILES/NA0113090ELC_002.pdf

https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.el.html

http://www.sansimera.gr/articles/235/319

http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/institutions_bodiesand_agencies/index_el.htm

www.protothema.gr/world/article/24331

archive.in.gr/news/reviews/article.asp

el.m.wikipedia.org/wiki/Συνθήκη_Λισσαβώνας

www.europal.europa.eu/aboutparliament/el/007c895f4c

www.europarl.europa.eu/portal/eu

Επίσημη εφημερίδα των ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. *Χάρτης Θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,* 2000.

Davoli A., *Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις. Ευρωκοινοβούλιο /.* 2013. *Το Κοινοβούλιο*. Διαθέσιμο στο http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/el/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.6.html

Jean L., *Χώρος ελευθερίας ασφάλειας και δικαιοσύνης: Γενικές πτυχές.* 2013. Διαθέσιμο στο http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_5.12.1.pdf

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CF%8C_%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CE%B2%CE%BF%CF%8D%CE%BB%CE%B9%CE%BF